

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 4 (1039) ГОД XXI 25 СТУДЗЕНЯ 1976 г. ЦАНА 60 гр.

Зімою Марыя Герасімюк (старшыня КГВ) і Ольга Галёнка (член КГВ) з вёскі Махнатае займаюцца пляценнем саламяных кашоў.

Фота Я. Цялушэцкага

ЯК У МАХНАТЫМ БЫЦЬ БАГАТЫМ?

Паабапал брукаванай вуліцы раскінулася сто, а можа і больш сялянскіх сяліб. Солтыс **Сяргей Кучко** кажа мне, што ў Махнатым налічваецца дакладна 115 жылых дамоў. А мне здаецца, што гэтай вуліцы няма канца. І чаму гэтая вёска называецца Махнатым? Назва гэта неяк насцярожвае, адпіхае, выклікае ўяўленне сапраўды чагосьці махнатага, валахатага.

А ў сапраўднасці гэта ж вельмі прыгожая і адначасова багатая беларуская вёска ў Гайнаўскай гміне Беластоцкага ваяводства. Як многа тут новых, мураваных, агароджаных жалезнымі платамі дамоў, сярод якіх красуецца сапраўдная двухпавярховая вілла Антона Сельвясюка.

Летам у Махнатым адбыліся гмінныя дажынкі. Вёска рыхтавалася да іх, як да вялікага свята. Паявіліся жалезныя агароджы панадворкаў, садочкі з кветкамі, а Павел Давідзюк так жывапісна размаляваў сваю драўляную хату, што напамінае яна цяпер казачны церамок.

Дождж і снег заганяе нас у солтысаву хату, дзе гаспадыня занята шаткаваннем капусты. Работа ідзе спраўна, бо жанчыну выручае машына. Адно толькі падавай ачышчаныя галоўкі і круці корбай.

— Што вы так позна заняліся капустай? — пытаю, каб пачаць гутарку.

— Дык не было патрэбы спяшацца, — паясняе гаспадыня. — Капуста і ў галоўках добра ляжыць. А калі пазней заквасім, дык смачнейшая летам будзе.

Гаспадар просіць мяне ў суседні пакойчык, дзе на ганаровым месцы красуецца вялізны тэлевізар. Праз адкрытыя дзверы зазіраю ў „парадную" гэтага дома, абсталяваную па прынцыпу гарадской моды — бліскучай фабрычнай мэбляй, да якой не вельмі падыходзяць дамотканыя, надзвычайнай прыгажосці ваўняныя, шматкаляровыя, узорыстыя дываны. Але гэта ўжо такі сучасны звычай, каб „парадная" сялянскага дома зіхацела купчай мэбляй, каб без лішніх паясненняў стварала ўяўленне аб заможнасці гаспадара дома.

Сяргей Кучко — яшчэ кавалер, гаспадарыць разам з бацькам на дзесяцігектаровай гаспадарцы. Спецыялізуецца ў гадоўлі кароў. Трымае іх аж 15 штук. Пабудаваў велізарную, па-сучаснаму абсталяваную абору, цяпер уводзіць там поўную механізацыю.

На чорна-белым фота гэтага не відаць, але хата Паўла Давідзюка і яе жалезная агароджа размаляваны яркімі фарбамі, як казачны церамок.

Можа сабе дазволіць на гэта, бо яго гаспадарка высокапрадуктыўная, высокатаварная, і ён не толькі забяспечвае сябе і сваю сям'ю, але таксама шмат чаго яшчэ прадае дзяржаве.

— За малако ў мінулым годзе, — інфармуе, — узяў я тысяч 40, за мясныя ялоўкі-шаралезы — 54 тысячы...

Няма патрэбы лічыць чужых грошай. Яны з неба, быццам залатая манна, не сыплюцца. На іх трэба цяжка, разважліва і разумна папрацаваць. Важна аднак тое, што гэтая праца аплочваецца, прыносіць прыбытак, стварае ўпэўненасць, што заўтрашні дзень будзе яшчэ лепшы.

Солтыс Сяргей Кучко, які ў Махнатым з'яўляецца адначасова сакратаром вясковай партыйнай арганізацыі, расказвае пра навейшую гісторыю сваёй роднай вёскі.

Год 1971 — у старой хатцы, якую адрамантавалі грамадскім чынам, адкрылі вясковы клуб.

Год 1972 — вёска прыступае да конкурсу „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная" і ў наступным годзе заваёўвае першае месца ў павеце.

Год 1973 — гэты клуб у старэнькай хатцы аказаўся найлепшым у Беластоцкім, яшчэ не падзеленым ваяводстве.

Год 1974 — махнатаўскі вясковы клуб зноў ацэньваюць як адзін з лепшых. Адначасова вёска паскоранымі тэмпамі будуе ўжо мураваную святліцу і адначасова супрацьпажарную рамізу.

Старшыня махнатаўскіх пажарнікаў **Андрэй Пасынюк** гаворыць мне, што ён сам, не шкадуючы ні часу, ні ўласных грошай, аж 34 разы ездзіў у Гайнаўку, каб афармляць розныя справы, звязаныя з пабудовай гэтай рамізы-святліцы, у якой зараз часова вучацца махнатаўскія дзеці, бо не хапае ім месца ў старэнькай драўлянай школе.

У гэтай новай рамізе размясціўся таксама гурток вясковых гаспадынь. Энергічная сялянка **Марыя Томчук** паказала мне шафы, запоўненыя талеркамі, шклянкамі, лыжкамі, відэльцамі, нажамі і... кілішкамі. Справа важная. Мода цяпер у нас такая, добрая мода, каб на вяселлях ці хрэсьбінах або і ў

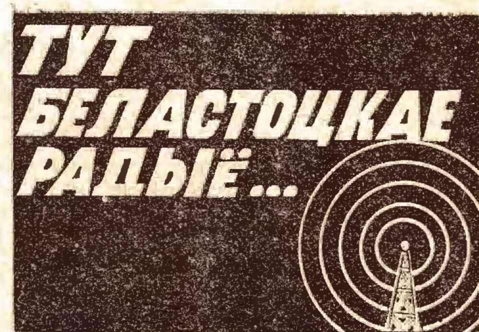
Працяг на стар. 4

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ"

Кожны дзень Беластоцкая радыёвяшчальная станцыя высылае ў эфір пачатковыя тоны вядомай Манюшкаўскай песні аб кудзельніцах („Kręć się, kręć wrzeciono..."). Гэта пазыўныя **Беластоцкай рэдакцыі** Польскага радыё і тэлебачання. Памяшчаецца яна ў новым прыгожым будынку на ўскраіне гарадскога парку ля вуліцы Сврковай ў Беластоку. Гмах Беластоцкага радыё пабудаваны быў у мінулым годзе. Яго абсталявалі навейшай электроннай тэхнікай, шмат тут імпартных прыбораў і абсталявання, асабліва заходнегерманскай, аўстрыйскай і швейцарскай прадукцыі.

Радыё валодае тэхнічнымі магчымасцямі хуткай перадачы інфармацыі. Штодзённая газета, для прыкладу, можа паведаміць сваім чытачам аб нейкай важнай падзеі найхутчэй на другі дзень, тыднёвік — праз два-тры тыдні, а радыё — практычна адразу...

Беластоцкае радыё сочыць за падзеямі трох цяперашніх ваяводстваў: **Беластоцкага, Ломжынскага і Сувальскага. Што ж цікавага прапануе сваім слухачам Беластоцкае радыё ў 1976 годзе?**

Гэтае пытанне паставіў я галоўнаму рэдактару Беластоцкай рэдакцыі Польскага радыё і тэлебачання **Янушу Веранічаку.** З яго інфармацыі вынікае, што з пачаткам 1976 года ў праграме Беластоцкага радыё наступілі істотныя змены. Для прыкладу, **павялічыўся час, адведзены для радыёперадач на беларускай мове з 15 мінут у тыдзень да 20 мінут у тыдзень.** Гэтыя дадатковыя пяць мінут у гадавым маштабе **складаюць больш чым чатыры гадзіны часу,** і нялёгка было іх знайсці ў плане радыёперадач, запоўненым да адказу важнымі грамадскімі праблемамі і справамі. **Цяпер радыёперадачы на беларускай мове Беластоцкае радыё перадае ў кожную суботу ад 12.05 да 12.25,** а не так, як было да 1976 года, калі ішлі яны ў эфір у кожны панядзелак а 8.15 раніцы. Здаецца, што цяперашні дзень і час трансляцыі радыёперадач на беларускай мове болей спрыяльны для нашага насельніцтва. У сялян у суботу заўсёды менш працы, як у панядзелак, бо — як адзначаецца ў народнай пагаворцы — *„калі прыдзе субота, ужо скончана работа"*, а больш-менш зараз пасля дванаццатай гадзіны

(Працяг на стар. 3)

ШТО НОВАГА?

БІЗНЕС на ХВАРОБАХ

Вырваць міндаліны? Плаціце ад 800 да чатырох тысяч крузейра. Выразаць грыжу! Ад 200 да 10 тысяч крузейра. Аперацыя апендыцыту? Ад трох да дзесяці тысяч...

Такія лічбы паведаміў нядаўна бразільскі часопіс „Вежа“. Да артыкула пад загалоўкам „Колькі каштуюць хваробы?“ часопіс дадаў своеасаблівы прэйскурант — малюнак чалавечага цела з цэнамі за аперацыі.

У Бразіліі толькі нямногія ў стане заплаціць у прыватнай клініцы 350 крузейра за кансультацыю ў акуліста ці 10 тысяч за роды. Усяго два працэнты са 107 мільёнаў бразільцаў атрымліваюць штомесячна звыш дзвюх тысяч крузейра. Але іменна бедныя людзі часцей за ўсё хварэюць з-за сістэматычнага недаядання і антысанітарных умоў жылля. У горадзе Рэсіфі, напрыклад, з кожнай тысячы дзяцей, якія нарадзіліся ў сем'ях беднякоў, 229 паміраюць, не дажыўшы да года.

Паводле афіцыйных даных, у краіне налічваецца 40 мільёнаў носьбітаў туберкулёзнай палачкі, 300 тысяч хварэюць на цяжкую форму туберкулёзу. Як правіла, ахвярамі хваробы становяцца перш за ўсё дзеці беднякоў.

Дух прыватнага прадпрыемства згубны для медыцыны. Саветнік міністэрства сацыяльнага забеспячэння доктар Мурылу Відэла Батас прызнаў: „Грошы, атрыманыя за лячэнне, прымушаюць урача разглядаць пацыента як выгадную і надзейную крыніцу даходу. Людзі, у якіх хранічныя хваробы, разглядаюцца як аб'екты, што даюць гарантаваныя прыбыткі...“

Гора таму пацыенту, які не мае грошай. Доктар Эніо Вані з горада Уберландыя, штат Мінас-Жэрайс, зашыў хлопчыку рану на назе. Але вось ён даведаўся, што ў бацькі маленькага пацыента аказалася толькі 60 крузейра. Доктар тут жа зняў швы.

Нярэдка прыватныя клінікі служаць прыстанішчам для шарлатанаў, якія набілі руку на вымаганні. Пацыенту навязваюць непатрэбныя аналізы, аперацыі, кансультацыі, якія толькі спусташаюць кашалькі: адзін толькі рэнтгенаўскі здымак каштуе сотні крузейра, а дзень шпіталізацыі перавышае па сваймў кошту знаходжанне ў раскошным нумары атэля.

Значным бізнесам у Бразіліі з'яўляецца продаж лякарстваў. Адзін флакон з антыбіётыкамі можа каштаваць дзесятую частку месячнай зарплаты рабочага. Асабліва шчыльна набіваюць свае кішэні ўладальнікі прыватных клінік і аптэк у час эпідэмій і стыхійных няшчасцяў. Нядаўняя эпідэмія менінгіту ў Сан-Паўлу літаральна азалаціла гаспадароў мясцовых аптэк. Ампула ампіцыліну, якая звычайна каштавала 1,8 крузейра, прадавалася за 30 крузейра — амаль у 17 разоў даражэй.

Але самыя вялікія даходы атрымліваюць замежныя манаполіі, якія захапілі 87 працэнтаў фармацэўтычнай прамысловасці Бразіліі. Выбіваючы звышпрыбыткі, яны займаюцца адкрытым шарлатанствам. Напрыклад, атрапін прадаецца з 20 рознымі этыкеткамі. Лякарства адно і тое ж, затое цэны на яго вар'іруюцца ад пяці да дваццаці крузейра. Паводле слоў рэктара медыцынскага факультэта універсітэта штата Мінас-Жэрайс доктара Жазе Эліаса Мурады, у краіне ёсць у продажы медыкаменты 20 тысяч назваў замест пяці тысяч рэальна існуючых. Нярэдка з мэтай рэкламы выпускаюцца ў продаж „навейшыя“ прэпараты. У іх састаў уключаюцца рэчывы, шкодныя для здароўя людзей. Федэральны дэпутат ад штата Мінас-Жэрайс Фабіу Фансека зафіксаваў 187 такіх „лякарстваў“.

Рэклама, падман, шарлатанства — усё ідзе ў ход у імя нажывы. Пацыент стаў своеасаблівай дзічынай, на якую вядуць бязлітаснае паляванне бізнесмены ў белых халатах і гіганты фармацэўтычнай прамысловасці.

Ю. Гвоздзеў

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

УДАРНІК ПЯЦІГОДКІ

Мінскі завод „Ударнік“ — адно са старэйшых прадпрыемстваў беларускай сталіцы — Мінска. Яго прадукцыя — аўтапагрузчыкі і магутныя бульдозеры — ідзе сёння ў дзесяткі краін Еўропы, Азіі, Афрыкі. Гэтыя машыны вырабляюцца сотнямі высокакваліфікаваных рабочых. Ёсць у гэтым і праца Сцяпана Лінкевіча. Яго біяграфія — гэта біяграфія мільёнаў савецкіх людзей старэйшага пакалення. У гады Вялікай Айчыннай вайны ён змагаўся на фронце, быў ранены. А калі дэмабілізаваўся і вярнуўся ў родны Мінск, перад ім паўстала пытанне: кім быць?

Вось тады і пераступіў парог аддзела кадраў завода „Ударнік“ Сцяпан Лінкевіч.

— Чуў, што вам патрэбны зубарэзчыкі, — прадставіўшыся, сказаў былы салдат. — У тонкасцях гэтай справы разбіраюся слаба, але думаю, што спраўлюся.

Нялёгкімі, а часамі і цяжкімі былі тыя часы. Зубарэзную вытворчасць завод толькі што пачынаў асвойваць, станкоў не хапала. Лінкевіч разумеў, што галоўнае ў ажыццяўленні яго мары — патрабавальнасць да самога сябе. Настойліва вучыўся, дасягаў майстэрства. З незразумелымі пытаннямі звяртаўся да завадскіх інжынераў. У пошуках шляхоў павышэння прадукцыйнасці працы стаў скарачаць час апрацоўкі дэталяў, змяняць парадак аперацый.

— Поспех справы ў многім залежыць ад арганізацыі рабочага месца, — гаварыў Лінкевіч на адным са сходаў. — У пустую затрачваецца час, калі, прыйшоўшы на змену, чалавек не ведае, што і дзе ў яго знаходзіцца. Таму дэталі і рэжучы інструмент я раней раскладваю так, каб усё было пад рукой. Трэба добра ведаць свой станок. Гэта дае магчымасць токару самастойна, не чакаючы наладчыка, ліквідаваць непаладкі.

З гадамі інтарэсы справы ўсё далей і далей вялі Лінкевіча па працоўнай дарозе. Ён асвойваў адзін за другім новыя станкі, браўся за самыя цяжкія заданні, выпрабоўваючы метал і сябе. Аднойчы ў абедзенны перапынак рабочыя пачалі гаварыць аб такім цяжкім працэсе, як зняцце і пастаноўка тумб пры змене апрацоўваемых дэталяў. Лінкевіч слухаў таварышаў, і яго не пакідала думка: што прыдумаць? Ён пайшоў да тэхнолагаў. Сумесна з імі і было знойдзена рашэнне. Тумбы стацыянарна замацавалі на станку, а пры змене апрацоўваемых дэталяў зубарэзчыкі пачалі карыстацца пераходнымі ўтулкамі. Гэта намнога аблегчыла працу, рэзка павысілася прадукцыйнасць працы.

Удасканальванне тэхналагічнага працэсу Лінкевіч лічыць пастаянна дзейнічаючым рэзервам. На яго думку, першаступеннай задачай у гэтым напрамку з'яўляецца зніжэнне працаёмкасці апрацоўкі найбольш складаных дэталяў. Дзеля гэтага ён пачаў мяняць на абслугоўваемых станках геаметрыю разцоў, што дало магчымасць значна павялічыць хуткасць рэзання металу.

Вялікае значэнне ў поспеху справы мае рэжучы інструмент. Колькі і як будзе служыць ён — гэта залежыць ад самога токара. Затачыў інструмент удачна — прадоўжыў тэрмін яго службы, а ў выніку гэтага заашчадзіў сродкі. Умела і правільна выкарыстоўваючы разцы, Лінкевіч павысіў прадукцыйнасць працы на 15-20 працэнтаў.

У шасцідзесятых гадах у жыцці Лінкевіча адбылася знамянальная падзея. Ён быў прыняты ў члены КПСС.

Прымаючы асабістыя сацыялістычныя абавязацельствы, Лінкевіч сказаў:

— Заданне дзевятай пяцігодкі я абавязваюся выканаць за чатыры гады.

І гэта слова з першых жа дзён пачаў падмацоўваць справамі. За паспяховае выкананне заданняў двух год пяцігодкі ён узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Сёння Лінкевіч працуе ў лік кастрычніка 1976 года. Нядаўна ён узнагароджаны агульнасаюзным знакам „Ударнік дзевятай пяцігодкі“.

Сваё месца ў жыцці Лінкевіч разумее так: не самае галоўнае, якой працай заняты чалавек, не ў прафесіі справа, галоўнае ў замілаванні да яе, у пастаянным зацікаўленні да таго, чым займаешся. Гэтая думка як мага лепш адлюстроўвае яго характар. За гэта ўсё якраз любяць і паважаюць Сцяпана Лінкевіча на прадпрыемстве. Ён намеснік сакратара цэхавай партыйнай арганізацыі, член парткома завода.

Сёння калектыў завода „Ударнік“ нясе працоўную вахту ў гонар XXV З'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Рабочыя прымаюць новыя сацыялістычныя абавязацельствы, у якіх прадугледжваецца далейшы рост вытворчасці працы, паляпшэнне якасці выпускаемай прадукцыі, эканомія металу і электраэнергіі. І, як заўсёды, у авангардзе спаборніцтва ідуць такія людзі, як Сцяпан Лінкевіч — рабочы, камуніст, чалавек высокага доўгу.

Л. Скібенка

Фота Э. Трыгубовіча

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota 24.I. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. dla nauczycieli. 7.35 Konspiracja — film fab. rum. 9.00 TELEFERIE. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Hod. zwierz. 15.40 Pr. I prop. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dzien. 16.10 Obiektyw. 16.30 Radz. Rep. Zakaukaskie. 17.00 Karl Schranz uczy jazdy na nartach. 17.10 Sobota Mł. 18.10 Żywioły. 18.55 Konsultant — film. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Teatr Komedii: R. Thomas — Spółka morderców. 21.50 Dzien. 22.10 Sport. 22.25 Montaż Sylwestrowy. 0.05 Opow. Star. Pana.

Niedziela 25.I. 6.25 Tech. Rol. J. pol. 6.55 Hod. zwierz. 7.25 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Pr. dnia. 8.55 Sport. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 10.40 W starym kinie. 11.45 Lekt. Pegaza. 12.00 Dzien. 12.20 Tajga Ussuryjska — film dok. radz. 12.50 Piórkiem i węgl. 13.15 Dla dzieci. 14.05 Radar. 14.20 Pr. muz. 15.10 Los. Duż. Lotka. 15.25 Refl. ob. 15.40 Bitwa morska — teletur. cz. II. 16.50 Sport. 17.50 RYSZARD KULA. 18.15 Zemsta Osgooda — western. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Rodzina Whiteoaków — film ser. kan. 21.20 Co kto lubi. 22.20 Sport.

Poniedziałek 26.I. 9.00 TELEFERIE. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. dla naucz. 15.50 NURT. 16.05 Pr. dnia. 16.10 Dzien. 16.20 Obiektyw. 16.40 Echo stad. 17.05 Fest. Wid. Lalk. dla dzieci. 18.05 Stülpner — zbójnik z gór — film ser. NRD. 18.55 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr TV na świecie: Jean Anouilh — Gołąbka czyli szczęście miłości. 22.15 Ekran i życie. 22.55 Dzien.

Wtorek 27.I. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. dla naucz. 7.30 Film fab. 9.00 TELEFERIE. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Znaki czasu. 17.25 Nie tylko dla pań. 17.50 Stud. Mł. 18.45 Fakty, Op., Hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Trzecia granica — film ser. 21.30 Świat i Polska. 22.15 Dzien. 22.35 Opera narodowi — naród operze odc. VIII.

Środa 28.I. 9.00 TELEFERIE. 10.00 Film fab. 14.40 i 15.15 Politech. Kurs przyg. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Fest. Wid. Lalk. dla Dzieci. 18.00 Los. Mał. Lotka. 18.20 Śpiewa Marek Grechuta. 18.40 Spotk. z medycyną. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Gorący śnieg — film fab. radz. 22.05 Byłem w Angoli. 22.45 Dzien.

Czwartek 29.I. 9.00 TELEFERIE. 10.00 Film fab. 15.05 Mat. w szkole. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Fest. Wid. Lalk. dla Dzieci. 18.05 Poligon. 18.25 Spotk. w drodze. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Dr Crippen — film fab. ang. 21.55 Pegaz. 22.40 Dzien.

Piątek 30.I. 9.00 TELEFERIE. 10.00 Film fab. 14.40 i 15.15 Politech. Kurs przyg. Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 17.00 Fest. Wid. Lalk. dla Dzieci. 18.00 Inf. Wyd. 18.15 Plaga słońca — film ser. hiszp. 18.40 Nad Afryką — rep. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Koniec babiego lata — film fab. 21.15 Panorama. 22.00 Żywoty instr. 23.10 Dzien.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 23.I. — 12.25 Pr. dnia. 13.35 Koncert. 16.50 Koncert. 19.30 Film fab. 20.10 Koncert. 20.45 Sport. Narciarstwo. P.Św.

Sobota 24.I — 6.55 Pr. dnia. 15.15 W świecie zwierz. 16.15 Boks. ZSRR—USA. 18.00 Błękitny płomyk. 19.00 Dziennik. 19.30 c.d. Błękitnego płom.

Niedziela 25.I — 6.55 Pr. dnia. 11.15 Białoruś literacka. 12.00 Film fab. 14.00 Pr. muz. 14.30 Panorama międzynar. 15.00 Filmy anim. 16.15 Koncert. 16.45 Film fab. 18.00 Klub film. 19.30 P. nożna. Turniej międzynar.

КІНО

Białowieża Dni zdrady — czes. 27—28. Tajemniczy blondyn w czarnym bucie — fr. 29—30.I.

Czeremcha Królowa w oślej skórze — fr. 27—28. Płonąca tajga — radz. 31.I—1.II.

Czyże Pierwsza spokojna noc — wł. Płonąca tajga — radz. 28.I—1.II.

Dubicze Cerkiewne Jarzębina czerwona — pol. Miłosne kłopoty — radz. 28.I—1.II.

Gródek Dni zdrady — czes. 31.I—1.II.

Kleszczele Człowiek na torze — pol. 27—28.I. No i co doktorku — USA 29—30.I. Kobieta z lancetem — radz. 31.I.—1.II.

Michałowo Nona — buł. 27—28.I. Porozmawiajmy o kobietach — USA 29—30.I. Złoto dla zuchwałych — jug. 31.I.—1.II.

Milejczyce Wynajęty człowiek — USA 27—28.I. Drogi do ojczyzny — pol. 29—30.I. Pojedynek na szosie — USA. 31.I—1.II.

Mielnik Straszna teściowa — radz. 28. Zwycięstwo — pol. 31.I.—1.II.

Narew Mania wielkości — fr. Ziemia obiecana — pol. 28.I—1.II.

Narewka Rajdowa sympatia — czes. Przygody misia Yogi — USA 28.I—1.II.

Nurzec Ponieważ się kochają — rum. 28—29.I. Zielona ściana — per. 30—31.I. Wielka noc i wielki dzień — czes. 1—2.II.

Orla Weronika w kraju czarów — rum. Ktoś za drzwiami — fr. 28.I—1.II.

Rajsk Komedia pomyłek — pol. Okna czasu — węg. 28.I—1.II.

Suchowola Przeznaczenie ma imię Kamila — czes. Flip i Flap w Legii Cudzoziemskiej — RFN 28.I—1.II.

B.Z.Graf. Zam. 180 F-2

УКРАІНСКІЯ НОЧЫ — РАДАВОД ГЕНІЯ

Пад гэткім загалоўкам выйшла ў Варшаве трэцяе выданне кніжкі аб Тарасе Шаўчэнку, тыражом 8000 экземпляраў. Аб'ём яе — 620 старонак, апрача таго, ёсць 50 фатаграфій. Аўтар — Ежы Янджэевіч, папулярны эсеіст і перакладчык класічнай прозы: рускай, украінскай, італьянскай, нямецкай, у тым ліку твораў Л. Талстога, Ф. Дастаеўскага, М. Горкага, Г. Гейнэ. З сучаснай літаратуры перакладаў творы К. Паўстоўскага, В. Някрасава, Л. Ляонава, Р. Гамзатава, а таксама вершы такіх паэтаў рускіх, украінскіх, румынскіх і грузінскіх, як С. Фет, С. Ясенін, М. Ціханаў, М. Рыльскі, Т. Аргезі, Г. Леанідзе.

„Украінскія ночы — радавод генія" — гэта проба новага погляду на жыццёвы і творчы шлях аднаго з самых вялікіх паэтаў і рэвалюцыянераў дзевятнаццатага стагоддзя, аўтара „Кабзара" — Тараса Шаўчэнкі.

На аснове багатай друкаванай літаратуры, рукапісаў, а перш за ўсё дзённікаў, якія часткова знаходзяцца ў рукапісах, аўтар зрабіў спробу ўпісаць Тараса Шаўчэнку ў культурны нурт і палітычныя падзеі эпохі рамантызму. Рэдка чытачу прыходзіцца знайсці такую кнігу, якая б так шырока апісвала грамадскія, палітычныя і культурныя ўмовы жыцця не толькі сучаснай Шаўчэнку Украіны, але амаль усіх славянскіх народаў Еўропы: Полыпчы, Беларусі, Расіі, Славакіі.

Папулярны чытач ведае Шаўчэнку ў асноўным як паэта; дзякуючы гэтай кнізе пераканаецца, што мастацкі яго талент жывапісца не менш вялікі, чым літаратурны, а гістарычна — першы. Гэта дзякуючы мастацкаму таленту і небывалай працавітасці стаў Шаўчэнка вялікім артыстам, патрыётам, дзякуючы яму стаў ён вольным чалавекам (на 24 годзе жыцця звольнены з ліку прыгонных за мастацкую творчасць і выкуп). Даходы з малявання партрэтаў, пейзажу былі не толькі адзінымі сродкамі ўтрымання, але таксама памагалі фінансаваць яго выдавецкую дзейнасць як паэта.

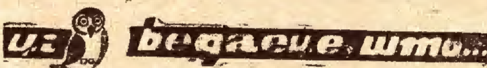
Аўтар паказаў літаратурную сувязь Шаўчэнкі з сучаснымі яму рускімі паэтамі — Пушкіным і Лермантавым, беларускімі — Чачотам, Багрымам, Баршчэўскім, а таксама польскімі — Міцкевічам, Славацкім. Гэта пад уплывам паэзіі Чачота, фальклорных зборнікаў Яна Баршчэўскага, паэтаў, якія пісалі на так падобнай да роднай Шаўчэнку мове, пачаў ён пісаць, а мастацкая дзейнасць пераканала Тараса, што найлепшым сродкам, які можа выразіць усе найглыбейшыя думкі патрыёта, з'яўляецца слова. У кнізе шырока апісана і рэвалюцыйная дзейнасць Шаўчэнкі, за якую быў у ссылцы ў Арэнбургу разам з польскімі і рускімі патрыётамі: Залескім, Вернерам, Ліпскім і іншымі.

Усе важнейшыя падзеі і думкі, выказаныя Тарасам Шаўчэнкам і іншымі паэтамі, асабліва тымі, якія рабілі найбольшы ўплыў на яго творчасць, шырока ўдакументаваны цытатамі на украінскай, польскай і беларускай мовах.

Багатым з'яўляецца таксама іканаграфічны ілюстрацыйны матэрыял кнігі, складзены амаль выключна з партрэтаў і пейзажаў з цыкла „Мальнічая Украіна" пэндзля Шаўчэнкі, які ўпершыню публікуецца ў Польшчы.

Кнігу гэту трэба прачытаць беларускаму любіцелю гісторыі і літаратуры, варта яе і купіць, пашырыць сваю хатнюю белетрыстычную бібліятэку. Шкада толькі, што няма перакладу на беларускую мову.

Янка Зданоўскі

...у Беластоцкім ваяводстве дзейнічае каля двухсот прадшколляў, у якіх займаецца больш 14,5 тысяч дзяцей.

...у Беластоцкім ваяводстве ў звыш ста прадшкольных філіялаў, заснаваных пры пачатковых школах, ходзіць больш 2,7 тысяч дзяцей.

...у Беластоцкім ваяводстве ў васьмістах прадшкольных цэнтрах мае апеку больш 11,6 тысяч дзяцей.

...у нашай краіне ў клубах сельскіх і цэнтрах сучаснай гаспадыні дзейнічае 1675 мастацкіх калектываў з агульным лікам больш 21 тысячы асоб.

(ця)

(Працяг са стар. 1)

распачынаецца ў вёсцы абедзеннны перапынак, калі хаця б дзеля адпачынку можна ўключыць радыёпрыёмнік, які не перашкаджае выконваць адначасова розныя хатнія заняткі, рыхтаваць ежу сабе або жывёле.

Таму не толькі радыёперадачы на беларускай мове трансліруюцца ў абед, але ў гэты час большасць сваіх радыёперадач пускае ў эфір вясковая рэдакцыя Беластоцкага радыё, якая мае свой час на антэне ў панядзелак, сераду, чацвер і пятніцу.

Эканамічна-грамадская рэдакцыя, якой у Беластоцкім радыё кіруе **Кшыштаф Вуйтовіч, уводзіць у сваю праграму новы цыкл радыёперадач „Між намі, суседзямі"** („Między nami sąsiadami"), **прысвечаны адлюстраванню ўсіх аспектаў сужыцця і супрацоўніцтва прыгранічных раёнаў нашай краіны і Савецкага Саюза.** Гэтая дваццацімінутная радыёперадача пакуль што будзе паяўляцца ў чацвер толькі раз у два месяцы, але гэта толькі пачатак. Нашы ж прыгранічныя кантакты сталі ўжо неад'емнай часткай нашага штодзённага побыту і нельга не заўважаць іх у Беластоцкім радыёвяшчанні.

Цікавыя планы ў літаратурнай рэдакцыі. Між іншым, уводзіць яна ў сваю пастаянную праграму **спаборніцтва ля мікрафонаў (турнір) калектываў мастацкай самадзейнасці.** Кіраўнік гэтай рэдакцыі **Веслаў Яніцкі** і галоўны рэдактар Януш Веранічак сцвердзілі, што ў гэтых спаборніцтвах ахвотна **будуць бачыць беларускія харавыя самадзейныя калектывы,** асабліва тыя, рэпертуар якіх пабудаваны на фальклорнай, рэгіянальнай аснове.

Яшчэ варта адзначыць, што Беластоцкае радыё паклапацілася аб прыхільніках сучаснай музыкі. Для яе ў розных праграмах кожны дзень адводзіцца шмат часу, а ў аўторак, чацвер і пятніцу запланаваны дваццацімінутныя музычныя радыёперадачы для стэрэафанічнага запісу. Апошнія сусветныя музычныя навінкі ў стэрэафанічным выданні можна будзе слухаць раз у два тыдні — у нядзелю.

Не хапае нам месца, каб прааналізаваць іншыя праграмныя прапановы Беластоцкага радыё на 1976 год. Дакладную праграму падае кожны дзень „Газета Вспулчэсна", да якой і адсылаем усіх зацікаўленых. Яшчэ толькі дадам, што **Беластоцкае радыё найлепш цяпер слухаць на ультракароткіх хвалях** — UKF. Гэта ўжо аднак асобная і даволі складаная справа, аб якой абяцаў расказаць нам галоўны інжынер Беластоцкага радыё **Раман Рагалеўскі.**

Віктар Рудчык.

У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Міхалова. *Фота Я. Цялушэцкага.*

Ф. Алеяў, Мінск. Чаплі (карэнне).

З жыцця варшаўскага аддзела БГКТ

(З КВАРТАЛЬНАЙ СПРАВАЗДАЧЫ)

Прэзідыум праўлення аддзела БГКТ у Варшаве апрацаваў багаты план культурна-асветнай дзейнасці на асенне-зімовы перыяд.

4.X.1975 г. план працы аддзела на IV квартал гэтага года прадставіў сакратар В. Швед, на вызвным пасяджэнні Прэзідыума ГП БГКТ у Варшаве. Прыняты план аддзела рэалізаваны поўнасцю.

9.X. мгр Ю. Туронак выступіў з дакладам „Заходне-рубяжы беларускай каланізацыі". Абапіраючыся на гістарычныя дакументы, дакладчык ахарактарызаваў рад мясцовасцей, у якіх яшчэ ў XIX ст. афіцыйна выступала беларуская праваслаўная насельніцтва. У пазнейшы перыяд распласцілося яно ў польскім асяроддзі, поўнасцю паланізавалася.

16.X. адбыўся вечар, прысвечаны сталіцы БССР — Мінску. З дакладам „З гісторыі заснавання і развіцця Мінска на працягу дзесяці стагоддзяў" выступіў В. Швед. Др Хв. Галёнка дэманстраваў каляровыя слайды „Віды Мінска", зробленыя падчас свайго падарожжа па Беларусі.

Н. Амельянюк, студэнтка беларускай філалогіі ВУ чытала творы беларускіх паэтаў аб Мінску. Чытаў таксама свае новыя вершы, прысвечаныя сталіцы Савецкай Беларусі, В. Швед.

23.X. др А. Баршчэўскі прачытаў даклад „Францішак Скарына — жыццё і дзейнасць". Дакладчык наблізіў слухачам цікавую постаць першага беларускага кнігадрукара, скульптурны бюст якога, работы мастака М. Валкавыцкага, упрыгожвае памяшканне варшаўскага аддзела.

30.X. др Хв. Галёнка выступіў з дакладам „Беларусь на міжнароднай арэне". Дакладчык правёў цікавы аналіз удзелу дэлегацыі Савецкай Беларусі ў працах Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, а таксама ўдзелу пасобных прадстаўнікоў БССР у працах шматлікіх прафесіянальных камісій ААН.

6.XI. адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 58-ай гадавіне Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. В. Швед выступіў з дакладам „Гістарычнае значэнне ідэй Вялікага Кастрычніка". Я. Валюкевіч і В. Швед чыталі вершы рускіх і беларускіх паэтаў, прысвечаныя знамянальным кастрычніцкім падзеям.

13.XI. др А. Баршчэўскі прачытаў даклад „Рэфармацыя і контррэфармацыя ў Беларусі". Дакладчык прадставіў цікавы гістарычны перыяд рэфармацыі ў Беларусі, выкліканай зменай у эканамічным, сацыяльна-палітычным і ідэйным жыцці Вялікага княства Літоўскага. Значную ролю ў рэфармацыі адыграў беларускі гуманіст, рэфарматар дзеяч і асветнік Сымон Будны.

Контррэфармацыя ў Беларусі актыўна наступала пасля Люблінскай уніі ў 1569 годзе. Яе вядучым прадстаўніком быў Пётр Скарга, які змагаўся супраць рэфарматараў у Літве і на Беларусі.

20.XI. адбыўся паэтычна-музычны вечар „Гумар ў беларускай паэзіі і песні". Гумарыстычна-сатырычныя беларускія народныя песні ў выкананні беларускіх мастацкіх калектываў і беларускіх спевакоў з магнетафоннай плёнкі дэманстраваў са сваім каментарыем Ю. Туронак. З песнямі пераплятаціся тэматычна падабраныя вершы, якія дэкламавалі Н. Амельянюк, О. Дзенісюк, Г. Туронак і **З. Туронак.** Чытаў таксама свае сатырычныя вершы В. Швед.

27.XI. Ю. Туронак выступіў з дакладам „Эканамічны і культурны прагрэс Беластоцкага ваяводства на працягу пяці апошніх гадоў". Цікавы даклад выклікаў жывую дыскусію, у якой выказваліся ў першую чаргу эканамісты, выхадцы з Беласточчыны.

4.XII. В. Швед прачытаў даклад „Беларускі літаратурны рух у Народнай Польшчы". Дакладчык прадставіў літаратурныя здабыткі беларускіх пісьменнікаў, згуртаваных у беларускім літаратурна-мастацкім аб'яднанні „Белавежа", на працягу дваццаці мінулых гадоў.

11.XII. др А. Баршчэўскі выступіў з дакладам „Шыпілаўская пара". Дакладчык пазнаёміў прысутных з дзейнасцю Эпімах-Шыпілы, цікавай постаці ў беларускім адраджэнскім руху пачатку бягучага стагоддзя. Эпімах-Шыпіла, прафесар Пецярбургскага ўніверсітэта, быў заснавальнікам у Пецярбурзе беларускага выдавецтва „Загляне сонца і ў наша аконца", якое выдавала творы беларускіх пісьменнікаў. Фінансаваў ён асабіста многія беларускія кніжныя выданні і прыходзіў з фінансавай дапамогай беларускім пісьменнікам, між іншым, і Я. Купалу.

13.XII. адбыўся аўтарскі вечар Сакрата Яновіча, беларускага празаіка, пражываючага ў Беластоку, члена Саюза польскіх пісьменнікаў. С. Яновіч прачытаў шмат сваіх твораў са зборніка „Загоны", адказваў на шматлікія пытанні, звязаныя з яго літаратурнай творчасцю, і падпісваў сваю кніжку.

18.XII. адбыўся паэтычна-музыкальны вечар „Любоўная лірыка". З уступным словам выступіў В. Швед. Беларускія народныя любоўныя песні, а таксама песні беларускіх кампазітараў у выкананні беларускіх мастацкіх калектываў і спевакоў дэманстраваў са сваім каментарыем з магнетафоннай плёнкі Ю. Туронак. Вершы паэтаў Савецкай Беларусі, а таксама вершы „белавежцаў" чыталі: Г. Анішэўская, К. Бандарук, І. Давідзюк, З. Туронак і В. Швед.

В. Ш.

Пачатак на стар. 1

ЯК У МАХНАТЫМ БЫЦЬ БАГАТЫМ?

час іншых сямейных і сваяцкіх урачыстасцей кожнаму госцю была асобная талерачка, лыжка, відка, нож і абавязкова асобны кілішак. Проста, як калісьці ў паноў бывала... А на вяселле па-даўнейшаму склікаюць у нас не менш ста чалавек...

Такі пункт, як у Махнатым, вельмі аблягчае жыццё сялян.

З цікавасцю зазіраю ў праслаўлены махнатаўскі клуб. Зала вельмі маленькая, змяшчае ўсяго ледзь адзін тэлевізар і некалькі столікаў. Аднак відаць тут дбайная рука гаспадыні **Галінкі Кот** і яе сброў з гуртка **Саюза сацыялістычнай вясковай моладзі,** якім у Махнатым кіруе **Ян Кот,** а яго намеснікам з'яўляецца **Пеця Семянюк.** Разам з членамі Польскай аб'яднанай рабочай партыі і членамі Аб'яднанага людовага стронніцтва, якое таксама мае ў Махнатым свой актыўны гурток, вырашаюць яны найважнейшыя справы сваёй вёскі, няспынна ўтрымоўваюць высокую грамадскую актыўнасць яе жыхароў, указваюць ім мэты, да якіх варта і трэба імкнуцца. Вось у 1976 годзе распачнецца ў Махнатым пабудова гандлёвага павільёна — так, павільёна, а не вясковай, задрыпанай крамы, а крыху пазней будзе пракладжаны водаправод, тратуар і новая вуліца...

Не, не ўсё ім даецца. Вось, для прыкладу, ужо другі год беспаспяхова ваююць яны з праўленнем мясцовых дарог, каб вызначыць у іх невялікі адрэзак дарогі, якую — як многа іншых — рашылі яны пабудаваць грамадскім чынам...

Надзеі аднак не пакідаюць, **бо яны ведаюць, што ў Махнатым толькі тады можна быць багатым, калі сам добра папрацуеш. Ды не толькі ў Махнатым.**

Віктар Рудчык
Фота аўтара.

Солтыс Сяргей Кучко з'яўляецца адначасова сакратаром партыйнай вясковай арганізацыі ў Махнатым. З яго таксама добры жывёлавод.

Вось і такія асабнякі, як у Антона Сельвясюка, паявіліся ўжо ў Махнатым.

ВОСЬ ДЫК КРЫТЫКА!

Ад імя Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Гайнаўцы адказваю на крытычную заметку, змешчаную ў 46 нумары „Нівы", „Ці хутка?" — аб гаспадарчым будынку пры нашай школе. Думаю, што ў гэтай справе выйшла вялікае непаразуменне. Будынак гэты моладзь пачала будаваць у маі 1974 года. Яго вартасць — 220 тыс. злотых. Дзяржаўныя сродкі на ўспамогу грамадскіх пачынаў раўняюцца суме 90 тысяч злотых. Вартасць усіх прац, выкананых моладдзю і бацькамі, — 130 тыс. злотых, у тым ліку 30 тысяч злотых дабравольных узносаў бацькоў. Большасць грамадскіх работ пры гэтым будынку выконвала сама моладзь.

Хачу тут падкрэсліць, што ў гэтым годзе наш ліцэй па вартасці выкананых грамадскіх прац заняў другое месца, за пачатковай школай у Чыжах. Будынак быў аддадзены ў карыстанне ў кастрычніку 1975 года. Яго паверхня займае 120 квадратных метраў. У ім знаходзяцца склады на вугаль і іншыя рэчы, а таксама кухня, у якой школа вядзе дакармліванне — з яго ў нас карыстаецца 180 вучняў. Пасля апублікавання вышэй адзначанай заметкі, я даведаўся, што карэспандэнт вучыцца ў нашым ліцэі, ды, відаць, яго не цікавіць справа нашай школы, і ён мала ўлажыў працы сваёй у пабудову гэтага будынка.

„Вада"

Не, гэтым разам не пра транспарт іншапланетных істот, а пра звычайны зямны аб'ект. Так-так, пра зямны! Тыневічы Вялікія ляжаць у Нараўскай гміне, а гэта ж, зразумела, частка зямнога шару.

Ну, але вернемся да „паўміска". Каб не ўвесці многіх у абман або не абудзіць у іх недаверлівасці, то скажу проста — гэта не што іншае, як святліца, формай нагадваючая вялікі паўмісак, які для жартаў, а можа, каб падкрэсліць нетыповасць, назвалі лётаючым. Аднак, давайце памалу ды па чарзе.

Пачнем ад моладзі, якой у Тыневічах Вялікіх і Малых (ляжаць вельмі блізка), дзякуючы мясцоваму прадпрыемству, што займаецца вытворчасцю будаўляных матэрыялаў, ёсць шмат. Уся яна — гэта члены СЗМВ. Вось менавіта гэтая моладзь і не давала спакою кіраўніку прадпрыемства Сяргею Мартынюку, безупынна просячы, каб склікаў сход. У чым рэч — не прызнаваліся. Цвёрда трымалі ў таямніцы. Ну і 19 лістапада 1975 года адбыўся сход, на які прыбылі солтыс ды прадстаўнікі пажарнай каманды. Тут і выявілася тайна. Дамагаліся пабудовы святліцы, але такой святліцы, якая б выдзялялася сярод навакольных і гарадскіх кафэ нечым новым, небывалым. Зразумелая рэч. Стольki ж маладых людзей — павесяліцца хочацца! А дзе ж павесялішся, калі святліцы няма? Вырашылі будаваць. Хутка былі зроблены планы. Засталося толькі пытанне — як рабіць? Усё ж такі рэч каштоўная. Трэба паўмільёна злотых на адны толькі матэрыялы і мэбліроўку. На роздумы, аднак, многа часу не трацілі.

— Грамадскім чынам! — крыкнулі ўсе як адзін.

Мігам зрабілі графік — хто, што і калі. Выбралі за гэта адказнага і прыняліся за працу. Склікаць нікога не трэба было. Закончыўшы працу на прадпрыемстве, кожны з ахвотай ішоў выконваць свой абавязак. Калі нехта не мог, напрыклад, сёння — адрабляў на другі дзень. Часта працавалі нават да трэцяй гадзіны ночы. Не адставаў і кіраўнік прадпрыемства. Дапамагаў як мог. Ішоў ён на вялікае супрацоўніцтва з моладдзю, верачы ў тое, што яна яго не падвядзе.

Мала тут гаварылі, а многа рабілі. За 40 дзён паставілі цэлы будынак — гэта ж не жартачкі. Ну але і працавалі! Напрыклад, Сяргей Вязоўскі — шэф цэлай пабудовы — працаваў аж 240 гадзін, даючы гэтым добры прыклад іншым. Засталося яшчэ толькі паўстаўляць вокны даволі магутных размераў.

— Чаму такія вялікія вокны? — звяртаемся да кіраўніка прадпрыемства. — Ці выпіўшы (бо і так бывае) не заменіць іх нехта ў дробныя кавалкі?

— Не! — адказвае ўпэўнена. — Калі і здарыцца, дык будзе гэта нехаця і ніхто нават не заўважыць, калі і хто ўставіць новае. Моладзь не такая дрэнная, як многія лічаць.

І сапраўды, у іх моладзь можна верыць. Хопіць толькі сказаць, што трэба нешта зрабіць — начамі будуць сядзець у прадукцыйнай зале, пакуль не выканаюць. Ды і не толькі моладзь! Старэйшыя жыхары Тыневіч таксама вельмі дружныя. Усе яны ў глыбіні сваіх сэрц носяць грамадскі абавязак.

Аднак у сувязі з святліцай не ўсё яшчэ ясна. Відаць, любяць тут таямніцы. А гэта добры знак. Не хваляцца словамі, а тым, што зрабілі. Безупынна думаюць цяпер над святлом. Яно ж таксама мусіць быць нетыповым. Лёгка падгледзець у кагосьці, але яны хочуць мець сваё, тыневіцкае. І напэўна будзе!

М. Шаховіч

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА — АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА IV

Рамесніцка-пралетарскія матывы. Асноўным героем ранняй паэзіі Гартнага з'яўляецца праца. Вершы, у якіх выступае паказ працы гарбара — рамесніка, можам назваць вершамі аўтабіяграфічнымі. Толькі ў нямногіх беларускіх пісьменнікаў нашаніўскага перыяду можам знайсці вершы, так моцна тэматычна звязаныя са спецыфікай уласнага жыцця, як у Гартнага. Нават сялянскія вершы Коласа былі ў нейкай ступені праявам уяўлення, бо, як вядома, сам паэт не займаўся земляробчай практыкай. Яшчэ менш земляробчага аўтабіяграфізму знойдзем у паэзіі Купалы ці Цёткі.

Аднак, ёсць сярод нашаніўскіх паэтаў аўтар, „прадукцыйныя" вершы якога вынікалі са спецыфікі яго жыццёвага лёсу, са спецыфікі яго працы. Гэтым паэтам быў Гарун. Яго сібірскія вершы былі вынікам не толькі назірання, але і вынікам яго працы. Вось тут і збліжаецца паэзія Гаруна і Гартнага. Аднак не значыць гэта, што маем тут дачыненне з поўнай аналогіяй. Справа ў тым, што падняволыная праца ў ссылцы была для Гаруна толькі пракляццем, толькі няшчасцем. У Гартнага знаходзім няма такіх вершаў, у якіх праца паказана як няшчасце, але няма і такіх, у якіх паэт складае ў чэсць працы пахвальныя гімны. Для большай яснасці разгледзім рамесніцка-пралетарскую паэзію Гартнага ў двух аспектах. У першай групе прадставім тыя вершы, у якіх выступае асуджэнне падняволынай працы, у другой тыя творы, у якіх паэт захапляецца прыгажосцю працы. У першую групу трэба залічыць такія вершы, як „Ах, як стрэлка марудна ідзе", „Сагнуўшыся, я ля верстака стаю", „Гэй, не тамецеся, рукі", „Дожджык падкрапляе", „Песня грабара", „Калысная песня", „Пазыў". Амаль усе гэтыя вершы маюць аўтабіяграфічны характар. Напісаны яны на аснове ўласнага вопыту, уласнай працы ў гарбарскіх майстэрнях. Да галоўных момантаў гэтых вершаў трэба аднесці:

апісанні цяжкай працы;

характарыстыку песімістычных настрояў, выкліканых працай;

апісанні дрэнных памяшканняў, у якіх змяшчаюцца гарбарскія майстэрні; супрацьстаўленне духаты і цесныты майстэрняў прастору і прыгажосці прыроды.

Па сутнасці, усе гэтыя элементы выступаюць у вершы „Ах, як стрэлка марудна ідзе". Паэту здаецца, што нехта ўстрымаў стрэлку гадзінніка, што яго падняволыная праца працягваецца без канца. Паводле паэта, усё ў гарбарскай майстэрні дрэннае, брыдкае, цёмнае, безнадзейнае. Нічога дзіўнага, што адзінае жаданне — дачакаць канца рабочага дня і ўцячы з майстэрні ў поле.

Цэлы дзень я за брудным сталом,
Цэлы дзень скуру цвёрдую скроб,
Стаючы укапаным калом...
...Навакола чатыры сцяны,
А на іх запляснелая столь,
У сабе захавалі яны
Маю крыўду, жаданне і боль.
Вось і вечар... цяпер я на міг —
На адзін — сабе волю найду,
Кіну-рыну усё і усіх
Ды ў поле я к лесу пайду.

З яшчэ больш згушчанай атмасферай асуджэння гарбарскай працы маем дачыненне ў вершы „Сагнуўшыся, я ля верстака стаю". У творы выступае амаль баладны настрой. Гарбарская майстэрня набірае характару пякельнага месца. Верш збудаваны па прынцыпу антытэзы. Усе чорныя фарбы аўтар звязвае з рысункам майстэрні, усе ружовыя — аддае прыродзе. Брыдота майстэрні і хараство прыроды, брыдота блізкага і хараство далёкага, брыдота рэчаіснага і хараство ўяўнага — вось праявы паэтычнай антытэзы.

Супрацьстаўленне цяжару ўласнага жыцця лёгкасці прыроды выступае ў цікавых, хаця крайніх паэтычных асацыяцыях. Вось прыклад:

Дзегаць і лой мне рукі раз'елі,
Шчокі ў гразі ды смуродзе счарнелі,
Ружа завяла,
Шчасце прапала, —
Скура забрала...
Там, за акном, ціха неба сінее,
Сонца там дзіўна і свеціць і грэе,
Я ж у спякоце,
У гразі і ў поце, —
Я на рабоце...
Цягнуцца к лесу чароўныя далі;
Мураўкай, поплавам землю заслалі,
Як дываном;
Там ноччу і днём
Вяселле кругом...

Жыццё — з'ява сатанічная, прырода — з'ява анельская. Хочацца сказаць, прачытаўшы верш: несумненна, так думаў „запёрты нядоляй у чатыры сцены" паэт.

Варта звярнуць увагу на стылістыку і структуру гэтага верша. Стыль яго адзначаецца яснасцю і дынамікай. Аўтар у кожнай страфе чаргуе два доўгія радкі з трыма кароткімі. Доўгія маюць характар апісальны, інфармацыйны, кароткія з'яўляюцца лаканічнымі абагульненнямі, вывадамі, як бы ўдарамі, якія канчаткова маюць пераканаць чытача ў праваце аўтарскіх думак.

ЖАНОЧАЯ ПРАЦАВІТАСЦЬ

— У нас яе Зойкай Макаранчынай называюць. А хата яе з левага боку, за вялікай мураванкай, глыбока ў агародзе, — адказала нам жанчына ў Зубаве на пачатку вёскі. І паехалі мы туды. За жалезнаю брамаю на падворку — першы калодзеж, далей хлеў, а пасля хата. За хатаю з правага і левага боку зноў хлявы, а ў самым канцы стаіць упоперак даволі вялікая стадола, з выгляду зусім новая. Астатнія ўсе будынкі не найлепшыя. Але справай найважнейшай з'яўляецца тое, каб у іх было многа жывёлы.

На панадворку спаткалі мы дзяўчыну, якая несла ў вёдрах нібы згніўшую салому, нібы гной. — Што гэта вы носіце вёдрамі? — распачалі мы з ёю размову. — Гэтым мы кормім жывёлу, — адказала яна. І тут даведаліся мы, што ўпершыню ў вёсцы ў іх зроблена кішонка з травы і што на наступны год яны зробяць яе значна больш. Дзяўчына накладала кішонку ў карыта кароў. На яе твары выступіў працавіты пот. — Многа, мусіць, работы з гадоўляй? — кінулі мы асцярожнае пытанне. — Каб вы ведалі, што многа трэба напрацавацца, пакуль усю жывёлу накорміш. Толькі адной вады трэба больш як сорак вёдраў прынесці...

— А Сафія Снятэцкая — гэта мая мама. Яна ў хаце. Толькі што вярнулася з Гайнаўкі, — сказала дзяўчына і пабегла з вёдрамі па новую порцыю кішонкі.

Увайшлі мы ў хату. Гаспадыня ветліва сустрэла нас і, калі сказалі, што мы з „Нівы", узрадавалася і стала гаварыць аб тым, што разам са сваімі сяброўкамі з вёскі маглі б сабрацца, каб толькі „Ніва" запісала на магнетафон іх фальклорныя песні, якія спявалі іх маткі і бабкі. А пасля Сафія Снятэцкая дадала: — Каб я не спявала, цяжка было б жыць. І тады ўспомнілася ёй усё: і дзіцячыя цяжкія гады паўсіраты, бо толькі некалькі год ёй было, калі памёр бацька, і тое, як яна з маткай ад наймалодшых год гаспадарыла, і няўдачнае замужаства. Жыве цяпер без мужа. Адаптавала яна дзяўчыну Тэрэсу. Выгадавала яе і з ёю цяпер гаспадарыць. А гаспадарыць не так лёгка. Яшчэ ўсё ж хлеб, мяса, малако і іншыя харчы не так проста здабываюцца. Ды на гаспадарцы ёсць шмат такіх работ, якія мужчынскімі называюцца. Але спраўляюцца яны з усімі гаспадарчымі работамі, у тым ліку і з мужчынскімі, не горш за мужчын. Яны „быстрыя" да работы. І конь у іх быстры. Калі едуць яны, дык толькі трымайся.

Зойка гаспадарыла спачатку на сваіх 9 гектарах. Пасля 7 га прыняла ад сваіх сваякоў. А затым дакупіла 0,75 га пашы. Але вось з гэтай пашай ёсць цяжкасці. Кароў на пашу трэба ганяць за тры кіламетры. А іх там на полі трэба даіць і тут якраз было шмат клопатаў. Палегчала ў некаторай ступені толькі тады, калі Тэрэса стала ездзіць матацыклам. За сабой пасадзіць маці — і паехалі з вёдрамі і конаўкамі. Аднойчы здарыўся нават нешчаслівы выпадак. Тэрэса неяк на жарабя наехала і перакулілася ў роў. Але памаленьку паломаныя рэбры зажылі. Сенажаць у іх таксама далекавата — сем кіламетраў. Але нягледзячы на ўсе цяжкасці, маці з дачкою на час упраўляюцца з усімі палявымі работамі. На час высяваюць яны больш як чатыры тоны мінеральных угнаенняў. На час аплочваюць падаткі, якіх збіраецца каля 10 тысяч злотых. На час накормяць усю сваю жывёлу, якой таксама няммала. Гадуюць яны 8 штук буйнай рагатай жывёлы, у тым ліку чатыры дойныя каровы. Малако кожны месяц дае ім дырэктарскую зарплату. Ялавы маладняк прадаюць: гэта добра аплочваецца. Ад нядаўна займаюцца конегадоўляй. У іх кожны год ёсць жаробная кабыла. А коні цяпер маюць высокую цану на рынку. Апрача таго, у іх пяць штук свіней. Авец таксама дзесяць штук. А ўжо курэй не злічыш.
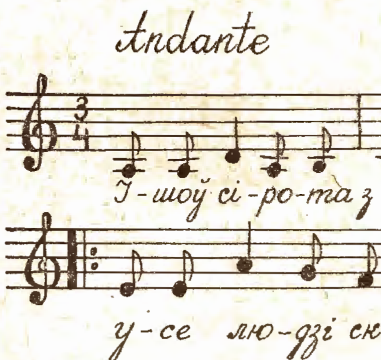
Жывуць яны дастатна. Усё маюць, уключна з сучаснай мэбляй і тэлевізарам. Мо малавата сельскагаспадарчых машын. Вельмі прыгадзіўся б ім свой трактар. Зойка ж была трактарысткай. Маладой дзяўчынай у 1949 годзе пайшла на курс трактарыстаў і добра яго закончыла. Нейкі час вучыла іншых, найбольш мужчын, як абслугоўваць трактар. Пасля працавала трактарысткай у бельскім ПОМ-е. Але з пакупкай трактара справа пазнейшая. Думае яна цяпер пабудаваць вялікія хлявы. Ужо матэрыял падрыхтавала. Пашырэнне гадаўлянай плошчы дапаможа ёй пашырыць свінагадоўлю. Некалькі месяцаў таму назад ўзяла ў бельскім СКР-ы на адкорм 40 штук падсвінкаў, вагою 30-40 кг. Неўзабаве здаваць будзе на базу — пасля трохмесячнага адкорму, калі дарастуць да 105-130 кг. Тады яны пойдуць у першую катэгорыю. Такая кааперацыя з СКР-ам вельмі выгадная. Сафія Снятэцкая падлічыла, што чыстага даходу выходзіць ім за адкорм каля трох тысяч злотых у месяц для кожнай.

Сакратар гмінная камітэта ПАРП у Бельску тав. Бручко так сказаў аб Снятэцкай: — Каб у нашай краіне ўсе гаспадары былі такія працавітыя, з харчамі праблемы не было б.

Але гэта не толькі дасканалы гаспадар. Снятэцкая таксама грамадскі дзеяч. Выконвае цяпер функцыю другога сакратара партыйнай арганізацыі ў сваёй вёсцы. Раней была павятовай раднай, старшынёй грамадскага камітэта гаспадынь, шмат працавала грамадскім чынам у спулдзельчасці. Яе працавітасць ацанілі гмінныя ўлады. Менавіта яна была гаспадыняй гмінных дажынак у мінулым годзе. Дык працавітыя жанчыны гэтыя заслугоўваюць на пахвалу і пашану. Жадаем ім яшчэ большых поспехаў у новым, 1976 годзе.

Міхась Хмялеўскі

Ф · А ·

Ішоў сірота з пол
усе люді сказалі,
усе люді сказалі,
Як сірота плачэ, т
сірота танцуе — к
сірота танцуе —
Е ў міне корчомк
е ў міне деўчын
е ў міне деўчын
А ў той корчо
тры козакі пілі, е
тры козакі пілі, ее
— Деўчыно, деўчыно,
буде тобе лепей, як у родное мамы,
буде тобе лепей, як у родное мамы.
Бо ў родное мамы роботу робіті,
а ў нас, у козакоў, мед-горэлку піті,
а ў нас, у козакоў, мед-горэлку піті.
Бо ў родное мамы кошуля латана,
а ў нас, у козакоў шоўком вышывана,
а ў нас, у козакоў шоўком вышывана.
Деўчына ўслухала — села і поехала,
деўчына ўслухала — села і поехала,
деўчына ўслухала — села і поехала.
Повезлі деўчыну тёмнымі лесамі;
— Вернісе, деўчыно, до ойца, до мамы!
Вернісе деўчыно, до ойца, до мамы!
— Ой, я ні вернусе — неславы боюсе,
кого полюбіла, того пільнуюсе,
кого полюбіла, того пільнуюсе.

Ад Веры Паповай, 1932 г. нараджэння, г. Беласток, якая навучылася гэтай песні ад сваіх матулі, бабулі і цёткі, што жылі ў вёсцы Гнецюкі каля Заблудава, запісаў 20 кастрычніка 1975 г. М. Гайдук. Нотная транскрыпцыя — Л. Панько.

НА ПРЫКЛАДЗЕ АДНОЙ КРАМЫ

Спажывецка-прамысловая крама ў Грабаўцы існуе год дзесяць. Спачатку стаяла там драўляная. Потым, часткова грамадскім чынам, часткова з фондаў бельскага ГС, пабудавалі новую, мураваную. Наведалі мы яе некалькі дзён таму назад. Прыгожая, светлая, чыстая. Людзі кажуць, што ўсё гэта дзякуючы Марыі Кардзюкевіч. Так, Марыі Кардзюкевіч. Працуе яна тут усяго тры месяцы. Гэта не значыць, што ўсяго тры месяцы яна звязана з гэтай галіной працы. Прадаўшчыца — яна ўжо ад 1951 г. Раней працавала ў Лубіне Касцельным. З увагі, аднак, на тое, што папярэдняя прадаўшчыца ў Грабаўцы не вельмі дбала пра вышэй адзначаную краму, улады ГС у Бельску, каб утрымаць парадак і задбаць аб пакупніках, рашылі перавесці сюды М. Кардзюкевіч. Тры месяцы працы на новым месцы — і быццам бы вецер падзьмуў з другога боку. Усё перамянілася.

Уваходзім сюды, як у самы лепшы клуб. Відаць, і ў крамах можна ўвесці нейкі спрыяльны настрой, а гэта ж вельмі многа. Наколькі ж прыемней увайсці туды, дзе чыста. Але, абмінаючы чысціню. Вось мы ў краме. Замест таго, каб блукаць вачыма па полках (бо зразумела, адразу не скмеціш, дзе які тавар), хочаш-не хочаш заўважаеш, што дзе стаіць. Дэкарацыя паведамляе, якія ў кожным аддзеле прадаюцца прадукты. Вось, напрыклад, размаляваныя на стэрапяне (называным марской пенай) вялізная рыба ці фрукты — значыць, гэта не што іншае, як рыбны і фруктовы аддзел. І так над усімі полкамі, на якіх размешчаны розныя тавары. А тавараў тут шмат. Не толькі спажывецкія. Можна купіць і прамысловыя. Ды і вучні маюць свой асобны куток. Прадаўшчыцы, аднак, здаецца, што заўсёды мала, што заўсёды чагосьці не хапае. Дбае яна пра сваю краму і пра яе наведвальнікаў. Возьмем хаця б гадзіны працы. Крама адкрытая ад 8 гадзіны раніцы да 4 пасля поўдня, у тым ліку адна гадзіна на ўпарадкаванне. Аднак М. Кардзюкевіч кажа:

— Найважнейшае, каб абслужыць наведвальнікаў, а на ўпарадкаванне і пасля гадзін працы час знойдзецца!

Вось дзе адданая праца! Але і плады ёсць. План заўсёды выкананы звыш нормы. Тут, аднак, вялікае значэнне тэрміновага давозу тавараў з боку ГС-у. Усё рэгулярна, усё на час.

Была гэта адна з 52 крам і розных прадавецкіх цэнтраў, што падпарадкаваны вышэй спамянутаму ГС-у. Не значыць гэта, што яна найлепшая, а ўсе астатнія дрэнныя. Узялі мы яе як прыклад, на які трапілі выпадкова.

Калі ўжо гутарка аб ГС-е, то трэба звярнуць увагу, што яго дзейнасць праяўляецца не толькі ў забеспячэнні крам. Займаецца ён і вытворчасцю розных напіткаў, хлеба ды булак.

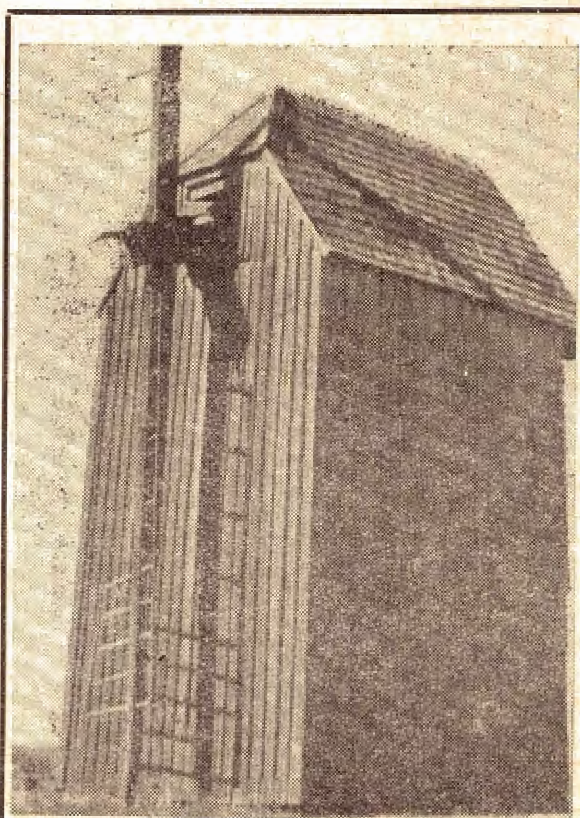
Апрача таго, вядзе скупку жывёлы. Мае свае тры цэнтры — Бельск, Храбалы і Лубін Касцельны. Аднак, у апошнюю хвіліну ўлады ГС-у разгарнулі скупку ў вёсках. Гаспадары проста звяртаюцца, што маюць столькі ды столькі штук на продаж, і яны высылаюць туды сваіх людзей ды забіраюць з панадворка.

Адно толькі трывожыць. Гэта крама ў Парцаве. Ужо два разы ГС-аўскія ўлады перасоўвалі тэрмін адкрыцця, і нічога з гэтага не выходзіць.

— Калі б мы самі гэта будавалі (маюць дзве свае брыгады), то даўно б закончылі. А так... — гавораць у ГС-е.

А ўсё гэта таму, што кааператыў розных паслуг неяк адцягвае. А чаму?

М. Ш.

А яму яшчэ сняцца сны аб палётах і пшанічнай мукі пахучы струмень... Вятрак каля вёскі Навінка, Шудзялаўскай гміны.
Фота М. Гайдука.

Саколка хутка разбудоўваецца

За апошнія пяць гадоў наглядаецца высокая дынаміка жыллёвага будаўніцтва ў Саколцы. Збудаваны жыллёвы пасёлак „Зялёнае" і распачата пабудова новага жылога мікрараёна „Цэнтр". На працягу пару гадоў аддадзена да ўжытку адзінаццаць будынкаў, у якіх атрымала кватэры 565 сем'яў.

Важнай справай з'яўляецца таксама пабудова прадшколля для 120 дзяцей.

Апрача спулдзельчага будаўніцтва ў Саколцы ўзніклі два пасёлкі аднасямейных домікаў. (ця)

У дарамэрскім лузе, ля шашы Саколка-Крынкі, у снежную пагоду камень ляжаў. Аказалася, што гэта быў грамадзянін з Астроўка, заўсёды галодненькі на гарэлачку. Ды каб не добрыя людзі, што едучы ў аўтобусе, заўважылі яго, пэўна, загавела б душачка. Чаго не робіць гарэліца...

Я. Б.

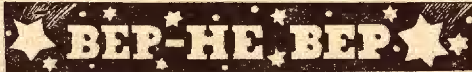

…агое „Сэрцайка“, жыву ў Беласто-… …учуся ў агульнаадукацыйным лі-… …На канікулах, у мінулым годзе, …вала я на вёсцы, у бабкі. І там па-…ілася з Янушам. Я закахалася. І …у не была абыякавай. Цэлы месяц …поўнены быў шчасцем. Але ў нас-…ным месяцы я павінна была вые-…ь у лагер. Януш запрапанаваў мне …тканне ў Беластоку — вучыўся та-… ў апошнім класе тэхнікума. Часта … маглі спатыкацца, бо Януш жыў у …эрнаце. На спатканнях дыскутавалі … на розныя тэмы. Я ведала, што мой …каны любіць заглянуць у кілішак. І …а мне вельмі не падабалася. Я ста-…лася пераканаць яго, што кепска ро-…ць, але ён упарта стаяў на сваім. І мы рассталіся. Цяпер я даведалася, што ходзіць ён з дзяўчынай. Пэўна яна не пратэставала, згаджалася з ім. З ёю быў на стаднёўцы. Я таксама пазнаёмілася з іншым хлопцам. Хаджу з ім амаль год. Не магу, аднак, забыць Януша. Нядаўна была ў бабкі і спаткала яго на забаве. Але ён толькі сказаў „чэсць“ і больш ні слова. Ці прынамсі не мог бы выясніць, у чым справа? Я старалася б яго зразумець. Яго маўчанне мучыць мяне. „Сэрцайка“, парай, як мне паступіць.

Іка

Іка, чаго ты дзівішся? Ясна, што ён пакінуў цябе толькі таму, што не згадзілася ты з ім, што хацела адцягнуць яго ад кілішка. Тваю слушную заўвагу ён не прыняў, для кілішка пакінуў каханую дзяўчыну. Мо гэтая, з якой цяпер ходзіць і згаджаецца з ім, не пратэстуе, мо не трактуе знаёмства з ім сур'ёзна. Але ты паступіла вельмі слушна. А цяпер ужо хістаешся, хацела б вярнуць яго няглядзячы на ўсё, старалася б яго зразумець, хаця ён цябе не захацеў паслухаць. Такім чынам, ты хацела б цяпер заакцэптаваць яго ўчынак. Я разумею цябе. Ты гатова на ўсё таму, што кахаеш яго. Але, як гаворыцца ў песні, „życie od miłości dłużej trwa“. А жыццё з п'яніцам — гэта катарга.

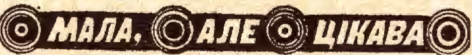
Заказвала Галіна Юзвюк з Барысаўкі.

Астрон, што такое, калі сніцца зязюля? Быццам бы жыла ў маёй хаце, спакойна сабе лётала, была асвоеная. Ніхто яе не баяўся і лічыў амаль членам сям'і. Дзіўны сон. Прычым тут зязюля? Я ж ніколі не прападала за птушкамі, а тым больш за зязюлямі...

Аліна

Так, так... Трымайце вуха востра! Ёсць у вашым доме нейкі хатні злодзей. Можа гэта быць член вашай сям'і, а можа быць і хто іншы, хто жыве разам з вамі. Любіць ён карыстацца вашым дабром, ды не заўсёды адкрыта, з вашага дазволу. Трымайцеся за кішэнь і абавязкова праверце, ці ў хаце што не прапала. Зязюля ж была асвоеная, і вы, напэўна, гэтаму чалавеку верылі, не падазраючы яго ні ў чым.

У Англіі распрацаван спосаб вырабу цвікоў са шкла. Для гэтых незвычайных вырабаў выкарыстоўваецца шкло ў злучэнні з сінтэтычнымі матэрыяламі.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: У выніку пастановы сельскагаспадарчага гуртка быў звольнены з працы працаўнік гуртка М. без дэнансавання ўмовы. М. падаў у суд. Той загадаў дапусціць яго да працы і прысудзіў на яго карысць зарплату за тры месяцы, калі ён фактычна аставаўся без працы. Рашэнне суда было абгрунтавана тым, што праўленне гуртка не звярталася ў справе звальнення М. да праўлення прафсаюзаў, а прычыны для дысцыплінарнага звальнення былі недастатковыя. Прысуджаная судом належнасць была выплачана М., а павятовы саюз сельскагаспадарчых гурткоў падаў у суд на праўленне гуртка, патрабуючы звароту сумы, выплачанай М. Усе члены праўлення гуртка працуюць грамадскім чынам, бясплатна. Ці могуць яны адказваць матэрыяльна за сваю грамадскую дзейнасць?

АДКАЗ: Члены праўлення гуртка, якія выконваюць сваю працу грамадскім чынам, без грошай, могуць адказваць матэрыяльна тады, калі ім можна прыпісаць віну, г.зн. калі яны дзейнічаюць нядбала або свядома парушаюць права — у даным выпадку, калі б павятовы саюз павучаў членаў гуртка, у якіх абставінах і якім спосабам можна звольніць працаўніка, а праўленне гуртка нязгодна з гэтымі павучэннямі яго звольніла, члены праўлення абавязаны былі б адказваць за страты гуртка. Члены праўлення павінны выконваць свае абавязкі добрасумленна і старанна нават тады, калі выконваюць свае абавязкі бясплатна.

Куток практычных ведаў

МУЖЧЫНА — МОДНЫ

Модны мужчына ходзіць сёння ў класічным касцюме. Ніякіх лішніх выдумак. Можа быць гэта касцюм з твіду, у клетку, у палоску. Модныя таксама белыя касцюмы.

Ці звярнулі вы ўвагу на нашыя здымкі, якія паходзяць з апошніх калекцый? Увага, ужо не джынсы, а элегантны касцюм можнаназіраць у спартыўнай вопратцы. Справа ў тым толькі, што пры гэткім касцюме найчасцей не носяць гальштука, а каўнер выкладаюць наверх. Можна пры гэтым спалучыць розныя колеры. Уявіце сабе, напрыклад, як прыгожа выглядала б цёмнасіняя кашулька з-пад белага ці светлашэрага касцюма!

Старэйшыя людзі кажуць, што так паўсюдна насілі мужчынскія кашулі перад вайной. Ну, і да гэтага штаны з манжэтамі, камізэлька...

Адным словам, і ў мужчынскую моду паволі, але настойліва ўваходзіць стыль „рэтра“.

Сяброўка

Ля сцірты ўсё было па-ранейшаму, скуголіў, шалясцеў саломаю вецер, Блішчынскі зябка скурчыўся побач, уткнуўшы твар у калені. Поле скрозь ляжала пустэльнае, на дарозе ззаду сюды-туды поўзалі аўтамабілі, ды на ўзгорку ўсё тырчалі немцы. У полі, навокал, на ўсю сілу кружыла мяцеліца, снегавыя вужакі віліся, матляліся, распаўзаліся па роўнядзі; вылізваючы прастор, няспынна імкнулі ўдалячынь шырокія хвалі завеі. Ад пакінутай бочкі са штампаваным у дне надпісам „Wehrmacht“ выцягнулася ў поле выгінастая снегавая гурбіна. У ёй напалову схавалася нерухомая конская спіна, ногі, толькі пасмы чорнае грывы трапяталі, біліся на ветры, нібы ў іх яшчэ асталіся нейкія рэшткі жыцця.

Не тое, каб Цімошкін спачыў, але драмаць болей не адважыўся, тым больш, што трэба было глядзець, каб не трапіць у горшае ліха.

Блішчынскі спаў, соладка пасопваючы сабе ў калені, нанерваваўшыся і, пэўна, першы раз па-сапраўднаму адчуўшы крушэнне ўласных разлікаў.

Трэба ж было даўмецца да такога нахабства, думаў Цімошкін, каб палезці нават у партыю. Хлопец заўжды лічыў, што такім, як Блішчынскі, не месца нават у камсамоле, што для гэтага ў яго не вельмі чыстыя рукі і бруднае сумленне, а ён — на табе — ужо здабыў рэкамендацыі ў партыю. І першы рэкамендуе яго непасрэдны камандзір, начальнік артылерыі маёр Андрэеў.

Цімошкін пакутліва згадваў, як усё гэта магло здарыцца, і тады з забыцця нечакана выплыў адзін Грышкаў учынак, які некалі непрыемна ўразіў яго. Тое адбылося яшчэ ў абароне ў Малдавіі. Неяк трапіўшы ў штаб, Цімошкін захацеў пабачыць свайго земляка і пайшоў шукаць яго на камандным пункце. Блішчынскі, пэўна, вяртаўся з хутара, і хлопец спаткаў сержанта з поўнай пілоткай абрыкосаў, якую ён нёс перад сабою між штабных зямлянак. На яго, вядома, накінуліся пісары, што з вясны сядзелі тут у зямлі і, апроч кукурузы і свіное тушонкі, не бачылі іншае ежы. Але Блішчынскі, смеючыся, адбіўся, выкруціўся і неўзабаве нырнуў са сваёю пілоткай у зямлянку маёра Андрэева. Цімошкін чуў праз завешаныя палаткаю дзверы, як маёр нямка аднекваўся, а пасля гэтак жа нязвыкла дзякаваў пісару, відаць, узяўшы тыя абрыкосы. Хутка Блішчынскі выйшаў адтуль, задаволена ўсміхаючыся, надзеў на голаў парожнюю ўжо пілотку і хітра падміргнуў земляку. Хлопцы на перадавой не мелі такой раскошы, Грышка ведаў гэта, але, як і ўсіх, ён абышоў Цімошкіна, несучы свой пачастунак маёру. Відаць, гэта было не адзін раз, і, вядома, сэрца чалавека — не камень. Блішчынскі ўмеў падладзіцца, лісіцай падпаўзці да чалавека і паказаць сябе зусім іншым, чым быў сапраўды. Доказ таму — гэтая вось рэкамендацыя.

Цімошкін захутаў шынялём калені, глыбей у каўнер схаваў падбародак і зноў сказаў сам сабе: ліха яго бяры! Хацелася не думаць аб гэтым, забыцца, выкінуць земляка з галавы, але думкі самі сабой настойліва таўкліся ў свядомасці.

Бач ты яго, нацэліўся на афіцэрскія курсы. Вядома, разлік тонкі: праз некалькі месяцаў вайна скончыцца, і ён гэты час перабудзе дзе-небудзь у тыле, будзе вучыцца. Ён клапоціцца ўжо цяпер, як уладкавацца ў пасляваенным жыцці (у тым, што выжыве, ён быў упэўнены), у яго ўсё разлічана на шмат год, спланавана, абдумана. А Цімошкіну з Ванем Шчарбаком трэба толькі адно — дажыць да канца вайны. Толькі б адужаць як гэтае крыважэрнае фашысцкае кодла, дачакаць перамогі, выжыць, убачыць хоць бы адзін мірны дзень без страху і крыві, і болей, здаецца, нічога не трэба. Яны згодны на ўсякую працу, на любое месца ў жыцці, ім усюды быў бы жаданы рай пасля таго пекла, якое яны перажылі на фронце.

Балела, ныла, торгала Цімошкінава рука, адубелі ногі ў закасцянелых ад марозу ботах; вецер, здавалася, наскрозь пранізваў яго несамавіты шынелік. Скрозь шархацела, віравала завея, у сцірце, пэўна, ад сцюжы, папісквалі мышы. У хлопца ўсё скалянела, але ён ужо прывык да холаду, голаду і болю, наставіў каўнер, трываў і думаў. Спакой і развагі аб Блішчынскім разварушылі ў Цімошкіна затоеныя мары пра далёкае, недасяжнае пасляваеннае жыццё.

Дзіўна ўсё ж уладкаван чалавек. Іхнія жыцці ледзь не на валаску віселі ў той час, скрозь былі ворагі, цяжка было дажыць да вечара, каб як ратавацца далей, а яго думкі забягалі далёка наперад — у той запаветны час, калі ўжо не будзе вайны. І ведаў жа ён, што сёння кожную гадзіну іх магла напаткаць смерць, але ўсё роўна не меў сілы ўтрымаць свае думкі-клопаты толькі на тым, як здабыць паратунак. Думалася, што будзе ж некалі — і магчыма ўжо недалёка — канец вайны, перамога, і настане іншае, не падобнае на вось гэта — звычайнае людское жыццё. Хацелася ўжо цяпер асэнсаваць яго, даўмецца, што трэба яму ад таго жыцця і якім ён хоча яго для людзей і сябе?

Цудоўныя, пэўна, гэта будуць часы, думаў Цімошкін. Людзі стануць з людзьмі як браты, знікне фанабэрыя, пагарда, хцівасць і зайздрасць. За час вялікіх пакут людзі навучыліся спагадваць чужому гору, падпарадкоўваць

ТРЫБУНА чытачоў

Трэба многа ведаць

Кіраўніцтва групы сельскагаспадарчых школ у Бельску стараецца ўсё цясней і цясней супрацоўнічаць з рознымі прадпрыемствамі і установамі горада і яго ваколіц. Гэта вынікае не толькі з праграмы навучання. Моладзь розных класаў такім чынам лепш пазнае жыццё, працу, людзей і сваю ваколіцу. Ад 1 верасня г.г. вучні некаторых класаў наведалі бельскую малачарню і парашкоўню малака, ПКО, фабрыку прыладаў і ўхвытаў, ПГР, глядзелі судовыя справы ў раённым судзе, пабывалі таксама ў РСП Крывая і Дабраміль. Школу наведваюць многія грамадскія дзеячы, сярод якіх быў начальнік гміны. Усё гэта наблізіла моладзь да жыцця і памагае лепш пазнаць сваю будучую працу.

Мікалай Няплоха

Калектыў у Алецку

У снежні 1975 г. у Алецку адбыўся міжваяводскі конкурс стражацкай песні. Удзельнічаў у ім і калектыў з Плёсак. Супольна з калектывам з медыцынскага ліцэя з Бельска і салістамі з Боцькаў паехалі мы ў Алецк.

Конкурс пачаўся ў 15 гадзін у мясцовым доме культуры. Удзел прымала многа калектываў і салістаў з Беластоцкага, Сувальскага і Ломжынскага ваяводстваў. Наш калектыў быў падрыхтаваны добра. Дзяўчаты разам з Пятром Нявінскім нямала папрацавалі. Плёскаўскі калектыў выканаў песні „Ўзрвоны самаход" і „Эдзё-стражак". Камісія не пункатавала выканаўцаў. Удзельнікі конкурсу атрымлівалі рэчавыя і грашовыя ўзнагароды. Наш калектыў атрымаў дзве тысячы злотых, а Пётр Нявінскі асобна за акампаніямент тысячу злотых.

Калектыў з Плёсак быў сардэчна прыняты і атрымаў многа апладысментаў ад гледачоў, якімі запоўнены быў Дом культуры ў Алецку. Вярталіся мы ўсе разам дамоў. І хоць некалькі разоў трэба было папіхаць аўтобус, вярнуліся задаволеныя.

Валянціна Васілюк,
Плёскі

Жаночы вечар у Чаромсе

У сувязі з заканчэннем Міжнароднага года жанчын, рада прафсаюзаў чыгуначнікаў у Чаромсе і гмінныя ўправы арганізавалі свайм жанчынам урачысты вечар.

З дакладам выступіў дырэктар пачатковай школы тав. Мікола Міхалюк. Пасля ігралі дворны аркестр з Варшавы. Канцэрт усім прысутным вельмі спадабаўся. У заканчэнні вечара жанчыны сустрэліся ў мясцовым рэстаране „Прыгранічная" пры шклянцы чорнай кавы. Удзельнікам вечара рада прафсаюзаў ст. Чаромха ўручыла шакалад. Доўга ўспаміналі гэты вечар чаромхаўскія жанчыны.

(ус)

свае імкненні вялікай мэце, у асабістым задавальняцца малым. Усё ж такіх, як Блішчынскі, няшмат, а мільёны франтавікоў уведалі на вайне вялікае пачуццё братэрства — тое цудоўнае і светлае, што людзі набывалі, не трацячы, у гэтую ліхасць. І захаваць бы, зберагчы на доўтія гады франтавы набытак, не даць бы на яго забыцца, не дазволіць яго збэсціць такім трутням вайны, як Блішчынскі. Гэта было б цудоўна, і — верыў Цімошкін — людзі зразумеюць і дамогуцца свайго.

Яго ж дачыненне да тае будучыні ўяўлялася хлопцу дужа няпэўна. Калі, можа, пашанцуе выжыць яму, дык, відаць, ён пойдзе вучыцца. Вядома, трэба будзе працаваць, але дзе і кім — ён не ведаў яшчэ і думаў, што ўрэшце гэта не так ужо і важна. Знойдзецца недзе кавалак хлеба, будзе таварыш побач, спакой мірнага дня — і хіба гэтага мала для звычайнага людскога шчасця? Праўда, можа здарыцца так — і гэта вельмі магчыма, — што побач апынецца Блішчынскі. Але чорт з ім. Рана ці позна людзі ўбачаць, які ён, зразумеюць і выкрыюць яго; у Цімошкіна цяпер лаяцца з ім не было ахвоты. Агідная гэта справа — лаяцца з чалавекам, ды яшчэ земляком, хадзіць на яго даказваць ці нават выступаць на сходах, выкрываць, тым больш што вельмі нават могуць і не паверыць яму. Урэшце, ці варта ўжо так непакоіцца з-за якога аднаго вырадка, калі навокал столькі харошых хлопцаў. Так думаў Цімошкін, трошкі супакоіўшыся ў адзіноце і спачыўшы.

(Працяг будзе)

Гаспадарская дыскусія

У гміне Нараўка пабываў радны Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку, старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік. Ён сустрэўся з уладамі гміны, цікавіўся іх працаю, дасягненнямі і недахопамі. Многа часу прысвяціў працы гурткоў БГКТ і Таварыства польска-савецкай дружбы. Вечарам у гмінным цэнтры культуры адбылася гаспадарская дыскусія. Сюды з Мікалаем Самоцікам прыйшлі яшчэ Мечыслаў Гайдук — радны ВРН, І сакратар ГК ПАРП Юрый Бароўскі і начальнік гміны Юзэф Наніцкі. Яны сустрэліся з членамі Фронту адзінства народу і жыхарамі гміны. Надта цікавая была гэта сустрэча. Мікалай Самоцік многа расказаў аб дасягненнях нашага народа ў розных галінах гаспадаркі. Аддзельнасць міністэрстваў, сказаў ён — гміна мацнее, у 1976 годзе. А трэба падкрэсліць, што ў новым годзе гаспадарка нашага ваяводства будзе яшчэ больш развівацца.

Другі радны, Мечыслаў Гайдук, звярнуў увагу на дасягненні нашай гміны. Варта адзначыць, што яны не малыя. У Ляўкове існуе керамічны завод, людзі працуюць у лесе і на чыгунцы. Важная праблема — праблема працы для людзей вырашана надта добра. Калі некалькі год назад людзі шукалі тут працы, то цяпер наадварот, праца чакае людзей, хоць і больш яна механізавана.

У дыскусіі жыхары гміны разважлялі шчыра і па-гаспадарску. Выказвалі свае меркаванні і думкі. Адначасова паказалі, што многа чаго яшчэ трэба зрабіць у гміне. Важная, а можа і найважнейшая праблема — гэта мадэрнізацыя дарогі ў Гайнаўку. Яна ў плане на 1977 год, але жыхары звярталіся з просьбай, каб гэтую праблему рашыць раней.

Узмацняючы кадры гміны, накіравана сюды шмат працаўнікоў з Гайнаўкі. І вось яны звярталіся з просьбай, каб лепш ездзілі аўтобусы ПКС, якія вельмі часта не прыязджаюць у Нараўку. Некалькі асоб гаварыла аб зборнай гміннай школе, аб пабудове будынка, аб патрэбе аўтобуса для дзяцей, якіх цяпер возяць прычэпамі і трактарам.

Дырэктар СКР паказаў сваю працу ў галіне прадукцыі збожжа і жывёлагадоўлі. У новым годзе яны будуць гаспадарыць на 180 га зямлі, гадаваць 400 свіней. Маюць і свае клопаты — мала машын. Усе гэтыя справы радныя прынялі як важныя праблемы гміны. Жыхары гміны атрымаюць адказ, як яны будуць рэалізавацца. Жыхары са свайго боку прынялі пастанову аб грамадскай працы ў 1976 годзе. Гэта адказ на пастановы VII З'езду ПАРП. Як сказаў начальнік гміны, ёсць многа працы, але ў апульным — гміна заданні выканае з гонарам і для дабра ўсяго народу.

Аляксандр Закройшчык,
Нараўка

Голас людзей да экспазітуры ПКС у Саколцы

Ездзіў аўтобус ПКС з Саколкі ў Слойку праз Бабікі. Доўтая гэта дарога, бо аж 28 кіламетраў, і праходзіць яна праз дзесяць вёсак: Малявічы, Зубрыца, Бабікі, Кнышэвічы і інш. Гэты аўтобус выходзіў з Саколкі а 15.20. Вельмі быў ён выгадны людзям. На жаль людзкі, гэта аўтобус ужо не ездзіць. А ёсць другі — з Саколкі ў Слойку, які ад'язджае з Саколкі а 10 гадзіне, а вяртаецца а 11 гадзіне. Каму ж такі аўтобус патрэбны? Хто ім паедзе?

Жыхары ўсіх вёсак хацелі б, каб гэты аўтобус з Саколкі ў Слойку а гадзіне 10 адклікаць, а вярнуць той, які ездзіў раней з Саколкі а 15.20.

Віт

Для дабра гаспадара

Ад новага 1976 года пачынаецца абавязковая страхоўка свіней. Дагэтуль страхаваліся толькі свінні кантрактаваныя, свінаматкі і кнуры. Цяпер будуць страхавацца ўсе свінні. Гэта вельмі пажаданая і добрая для гаспадароў справа. Часта ж, бывала, здохне незастрахаваная свіння — і няма каму заплаціць за страты. Будзе таксама лепшая апека з боку ветэрынарнай службы.

Віт

Новая бельская крама

На вуліцы Міцкевіча ў Бельску каля праезду ПКП пачала працаваць новая хімічная крама. Яна пераведзена з вуліцы Свярчэўскага. Там была ў маленькай зале з адным акенцам. Было цесна і цёмна; нязручна. Драўляны будыначак паграждаў пажарам. Цяпер гэтая крама ў мураваным будынку — павільёне, абсталяваным па-сучаснаму. Многа ў ім прастору. Усе тавары стаяць на паліцах, дзе іх можна агледаць, выбіраць і купляць. Прыемныя і ўслужлівыя тут прадаўшчыцы.

Мікалай Няплоха

Бішы з малой вёскі

Вёска Турна Малая (гміна Сямяцічы) ляжыць на ўскраіне Беластоцкага ваяводства. Гэта малая вёсачка разлеглася ў маляўнічай ваколіцы. З двух бакоў абліваюць яе воды рэк Каменкі і Буга. Даўней воды гэтых рэк былі страшнымі для жыхароў вёскі. Залівалі ім цэлыя хаты. Але з часам, дзякуючы дапамозе дзяржавы і працы саміх гаспадароў, пагроза наогул адыйшла, хоць яшчэ часам дзе-недзе адгукаецца.

Аляксандр Біш, будучы маладым, захапляўся гэтай маляўнічай вёскай. Бо сам родам быў з суседняй. Пачаў гаспадарыць у цесцяў, а іх гаспадарка ляжала над самай рэчкай Каменкай. Як толькі вада паднімалася ў рэчцы, гаспадар плаваў. Хата, хлеў, клуня былі маленькія, ды валіліся. Зямлі нямнога, ды і тая пясчаная, бедная, запушчаная. Цесць быў хворы, а цёшча не спяшалася памагаць, бо былі ў яе яшчэ дзве дачкі, якім памагала. Радзіліся дзеці. Трэба было дакупляць зямлі, давесці яе да большай ураджайнасці, сеяць і збіраць лепшыя плёны. І не давалася гэта лёгка. Шмат працы пайшло, многа поту вылілася.

Біш з жонкай працавалі праз сілы. У іх было толькі чатыры рукі і шасцёра малых ратоў да ежы. Гаспадар браў сталярскія прылады і ішоў у людзі, будаваць. А Ніна, хоць маладая, а гаспадыня вопытная. Працавала ўсюды і ўсе хатнія клопаты былі на яе галаве. Часта пакідала дзяцей свайму бацьку, а сама запрагала каня і ехала араць поле. Паверыце ці не, але Ніна яшчэ цяпер часам поле коньмі арэ. Робіць гэта ўмела, вопытна і не адзін мужчына пазайздросціць гатовы.

З-пад працавітых і здольных рук гаспадара выходзілі ўсё новыя будынкі ў сваёй і іншых вёсках. Біш давёў гаспадарку цесцяў да высокага ўзроўню. Пабудаваў новы драўляны дом, хлеў і клуню. Купіў сельскагаспадарчыя машыны. З кожным годам усё лепшы плён збірае з поля. У яго конь, як лялька, 3 каровы, 2 корманікі, свінаматка і 9 парасят, а на панадворку мноства курэй. Усё гэта расце на ўласным корме — ёсць і збожжа, і бульба, і буракі, і малако. Гаспадар працуе штораз лепш. Сям'я Бішаў стараецца і дзецям стварыць як найлепшыя ўмовы жыцця і вучобы. Дзве дачкі з сярэдняй адукацыяй пасяліліся ў Шчэціне. Адна пакуль бацькам памагае. Чацвертая яшчэ вучыцца ў Сувалках, 2 сыны — ў пачатковай школе.

І так жывуць і працуюць на вёсцы гэтыя цікавыя людзі і могуць прыкладам паслужыць многім.

(оа)

ДЗЕ? ШТО? КАЛІ?

3 студзеня, ужо новага года, позним вечарам на Кляшчэлеўскай вуліцы ў Орлі Ян Р. з Тафілаўцаў наехаў „Урсусам 355" на Яна П., якога параніў.

А 5 студзеня, зноў раніцай, на шашы з Саколкі ў Беласток здарыўся падобны выпадак. У Пад'яноўшчыне Альфонс Д. „Фіятам 125-п" наехаў на двух, ідучых левым бокам. Крыху пакалечыў іх.

У той самы дзень вечарам на трасе Бельск-Клейнікі ў раёне вёскі Катлы Эдмунд В. з Бельска на таксі „Фіят 125-п", неасцярожна едучы, (была імгла) наехаў на прычэп, што стаяў з правага боку. Пасажыры таксі трапілі ў бальніцу.

Першы дзень новага года быў нешчаслівы для Яна С. з Меляшкоў у гміне Гарадок. А першай гадзіне пасля поўначы ўзнік у гаспадара пажар. Згарэла клуня, затраты на 40.000 зл.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ТРАТУАРА ПАКУЛЬ НЕ БУДЗЕ

Гэты адказ не падабаецца нам, ды і сумняваемся, каб каму спадабаўся. Папершае, чакаць давялося вельмі доўга адказу ў справе не такой ужо і вялікай. „Ніва" у 33 нумары ад 17 жніўня апублікавала заметку, што ў Гайнаўцы пабудавалі новую вуліцу Рэя, а не далі ля яе тратуара, і людзі ходзяць сярэдзінай вуліцы. І, як відаць з адказу, тратуара не будзе пакуль што. Трэба вучыцца быць надта цярплівым і верыць. **Адказвае Упраўленне горада Гайнаўкі.**

W odpowiedzi na pismo z dnia 18 stycznia 1975 r. w sprawie wybudowania chodnika przy ul. Reja informuję, że po jednej stronie ulicy buduje się osiedle „Hajnówka II", a z chwilą zakończenia budowy tego osiedla, po drugiej stronie tej ulicy nastąpi budowa osiedla Hajnówka III. W związku z tym nie zakłada się obok ulicy Reja chodników, gdyż zostaną one zniszczone przez transport, dostarczający materiały budowlane.

Chodniki przy ulicy Reja zostaną ułożone po zakończeniu budowy w/w osiedla.

Z up. Naczelnika Miasta Alfred Zinkowski Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.

У ГАЙНАЎСКІМ ВДТ ПРЫГАЖЭЙ

Мы крытыкавалі гайнаўскі ВДТ і іншыя крамы, што іх выставачныя вітрыны брыдка выглядаюць, не відаць там рукі дэкаратара. **Ваяводскі саюз гмінных спулдзельняў — аддзел у Гайнаўцы,** прыняў нашу крытыку пад увагу і, што змог, направіў. Цешымся, што гайнаўскія крамы будуць выглядаць прыгажэй, а ВЗГС — аддзелу ў Гайнаўцы дзякуем за ўласцівыя адносіны да нашай крытыкі.

W odpowiedzi na zamieszczoną notatkę prasową w 43-im numerze Waszego tygodnika „Niwa", uprzejmie informuję: Po zbadaniu zarzutów zawartych w notatce prasowej stwierdza się, że Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska" w Hajnówce aktualnie nie zatrudnia dekoratora ze względu na brak osoby posiadającej odpowiednie kwalifikacje. WDT tejże spółdzielni faktycznie nie posiadał dekoracji. W wyniku przeprowadzonej jednak rozmowy z Zarządem GS Hajnówka, dekoracja okien wystawowych WDT i pozostałych sklepów należących do GS została wykonana, a funkcję dekoratora, w części powierzono pracownikowi prowadzącemu punkt usługowy — malowanie szyldów i reklam.

Za niedopełnienie obowiązków przez Gminną Spółdzielnię w Hajnówce w tym zakresie uprzejmie przepraszamy.

Dyrektor Oddziału P. Buryło.

МАШЫНЫ ТРЭБА БЕРАГЧЫ!

А адказ ніжэйшы не надта сведчыць, што сельгасгурток у Храбалах гэтым пераймаецца і дбае належна пра свае машыны. Адказ прыслаў нам начальнік гміны, але не відаць з яго, каб начальнік у сваю чаргу крыху паругаў прэзаса і праўленне сельгасгуртка за неахайнасць у адносінах да супольных машын. Хутчэй відаць, што іх бароніць. А паводле ж нашай інфармацыі на пляцоўцы стаялі машыны, якія не маглі ўжо там стаяць, сама пляцоўка была неўпарадкаваная, прычэп для давозу дзяцей брудны.

Urząd Gminy w Chrabołach w odpowiedzi na notatkę prasową z Nr 44 „Niwy" wyjaśnia:
— na placu Kółka Rolniczego w Chrabołach znajdowała się część maszyn nie oczyszczonych, ponieważ były one w toku eksploatacji. Był to okres reorganizacji Kółka Rolniczego. Sprzęt mechaniczny przekazano dla SKR w Bielsku Podlaskim. Obecnie wszystkie maszyny zostały zabrane z placu KR w Chrabołach, zakonserwowane i umieszczone na odpowiednim placu filii SKR w Rajsku. Przyczepa do przewozu uczniów stała na placu nieczynna, ponieważ była wycofana z eksploatacji.

Sekretarz biura Nadzieja Giżowska.

ПРА ЖАЛЕЗНУЮ КРАМУ Ў БАНДАРАХ

У 48 нумары карэспандэнт крытыкаваў рашэнне **ГС у Міхалове** за тое, што ліквідавалі жалезную краму ў Бандарах. Як вытлумачвае гэты факт ГС, бадай, не задаволіць ані карэспандэнта, ані людзей. Што ж, можа варта спрачацца?

W odpowiedzi na notatkę zamieszczoną w „Niwie" w dniu 30.XI.1975 r. Nr 48/1031 krytykującą likwidację sklepu żelaznego w Bondarach, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska" w Michałowie wyjaśnia, że przyczyną zamknięcia sklepu było:
- osiąganie niskich obrotów ze stałym spadkiem,
- brak odpowiedniego lokalu,
- brak sprzedawcy (ostatnio zatrudniony Ob. Krupicki Eugeniusz spowodował ponad 29 tys. zł manka.

Zgodnie z reorganizacją sklepów żelaznych, winny one znajdować się w siedzibach gmin. Taki sklep spółdzielnia nasza wybudowała w Szymkach z odpowiednim magazynem, placem składowym, zatrudnioną dwuosobową obsługą.

Prezes Zarządu Juliusz Zaleski.

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

ІМПАРТГУМАР

АДСЯБЯЦІНА

У праўленні калгаса доўга ламалі галаву над паперай наступнага зместу:

„У аўторак спаўняецца 85 гадоў з дня нараджэння вядомага дзіцячага пісьменніка таварыша Крошкіна, аўтара папулярных раманаў „Дзядуля", „Бабуля", „Унучка". У сваёй творчасці ён прайшоў тры этапы — дзяцінства, юнацтва і сталыя гады — і адлюстраваў іх з прысутным яму талентам. Просім прыслаць віншаванне юбіляру ад імя сельскіх чытачоў".

У праўленні сядзелі людзі працавітыя, талковыя, далікатныя. Канечне, у іх таксама былі асобныя недахопы. Напрыклад, яны нават не ведалі пра існаванне таварыша Крошкіна. Але яны знайшлі ў сабе сілы перадолець свае недахопы і паслалі юбілейнай камісіі паперу наступнага зместу:

„У аўторак спаўняецца 85 гадоў з дня нараджэння вядомага дзіцячага пісьменніка таварыша Крошкіна, аўтара папулярных раманаў „Дзядуля", „Бабуля", „Унучка". У сваёй творчасці ён прайшоў тры этапы — дзяцінства, юнацтва і сталыя гады — і адлюстраваў іх з прысутным яму талентам. Сельскія чытачы віншуюць юбіляра.

Жадаем яму ніколі не хварэць".

Апошні радок юбілейная камісія выкрасліла: адсябяціна.

Аляксандр Брынкавяну
Малдавія

НАВІНА

Чулі, што дзеецца, чулі, што робіцца?
Сын Міхаліны з жонкай разводзіцца.
Вы ўявіць сабе гэтае можаце? —
Суседка ўздыхнула каля калодзежа.
Са спачуваннем другая зазначыла:
— Чуць я не чула, сама часта бачыла,
Як ён, нягоднік, дадому вяртаецца,
Позненька-позна, ідзе і хістаецца.
— А мне ў развод іх чамусьці не верыцца,
Вельмі ўжо любіць Антон сваю Верачку,
Як галубкі між сабою мілуюцца, —
Трэцяя кажа.
— Гэта ж на вуліцы
Усё для адводу вачэй толькі робіцца.
— Ну пажылі, а цяпер і разводзяцца. —
Уставіла слова суседка чацвёртая,
Вёдры ўзяла і дадому пакрочыла.
А навіна абляцела маланкаю
Хаты ўсе ад калодзежа ранкам тым,
Хоць у хлусні былі ногі кароткія,
А навіна была простаю плёткаю.

Язген Крупенька

НІЎКА

НАВАТАРСТВА

Парфён цікавіцца ў Кастуся:

— Кастусь, калі ты вып'еш, то ў цябе на другі дзень твар таксама ў сінякох і пацарапаны?

— Не, — адказвае Кастусь.

— А чаго ж яно так? — дапытваецца Парфён.

— Бо калі я вып'ю, — кажа Кастусь, — дык у хату заходжу задам наперад.

ПАХВАЛІЎСЯ

Вучань хваліўся свайму сябру:

— Мяне настаўніца дужа любіць, ад сябе не адпускае, нават на другі год мяне ў сваім класе пакінула.

ДРУГАЯ КНІЖКА

У ашчаднай касе сустрэліся двое:

— А, прывітанне! — сказаў першы. — Дрэнь твае справы. Кажуць, бярэш хабар, а грошы кладзеш на кніжку. Гэта ж хамства!

— Не хвалюйся, — адказвае другі. — Тыя грошы жонка кладзе на сваю кніжку.

ПАЛЕГЧАЛА

У час абходу хворых у палаце лекар пытае бабулю Параску:

— Як адчуваеце сябе?

— Ды вось сястра, дзякуй ёй, нешта пад паху палажыла і адразу ж палегчала, — адказала бабуля.

У ШАТЛАНДЫІ

— Ведаеш, што зрабіў адзін шатландзец, знайшоўшы на вуліцы пакет з мазольным пластырам?

— ???

— Неадкладна купіў сабе цесныя чаравікі!

ЭЛАЧКА

Элачка пытае ў мамы:

— Скажы, чаму ты выйшла замуж за тату?

Маці глыбока ўздыхае і задумённа гаворыць:

— Ну вось і ты задаеш гэтае пытанне...

З ЖЫЦЦЯ ХАРЫТОНШЫНАГА АЛЁШКІ

Будучы яшчэ студэнтам, выходзіць Алёшка з аўдыторыі. Таварышы пытаюць яго:

— Ну што, здаў ці не?

— Ды, здаецца, здаў, — адказвае Алёшка.

— А што ж яна цябе пытала?!

— А хто яго ведае — яна ж пытала па-нямецку.

З чаго смяюцца суседзі

УСЁ РОЎНА НЕ ПАЧУЕ

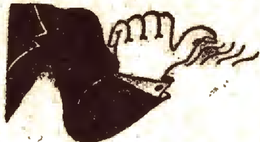
Жабрак звяртнуўся да Мушфішкі:

— Падай што-небудзь, мула, век буду маліцца за цябе.

— Алах усё роўна не пачуе тваю малітву, — сказаў Мушфішкі, — таму няма сэнсу даваць табе міласціну.

— Адкуль ты ведаеш, што алах не пачуе маю малітву? — здзівіўся жабрак.

— Каб ён пачуў, то даўно дапамог табе і ты не жабраваў бы, — адказаў Мушфішкі.

... — Я павышаю свой узровень! — сказаў ён, сеўшы на шыю жонцы.

...Ён не выносіў падхалімаў: лічыў іх сваімі канкурэнтамі.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Крыстыны Сакалоўскай з Піражкоў змяшчаем песню

Czym dla wojska jest piosenka...

słowa: J. Bekker
muzyka: J. Szczygieł
śpiewa Krzysztof Krawczyk

Wypłukały deszcze drogi
Szron posrebrzył nagie drzewa
Czarne chmury nad głowami
Wojsko idzie, wojsko śpiewa...

Czym dla wojska jest piosenka?
Słońcem i deszczem
Łykiem wody w dzień upalny
Błękitem nieba
Czym dla wojska jest piosenka?
Burzą i gromem
Cieniem drzewa, ciepłym piecem
Zapachem domu
Czym dla wojska jest piosenka?
Świętem największym
Druhem, wiernym przyjacielem
Chlebem powszednim
Druhem, wiernym przyjacielem
Chlebem powszednim.

Dom rodzinny już za nami
Wyruszyliśmy, bo trzeba
Twarda ziemia pod nogami
Wojsko idzie, wojsko śpiewa...

Czym dla wojska jest piosenka...

ГУМАР З

ВЫТЛУМАЧЫЎ

Адзін селянін вёз узімку пана. На двары мароз лютуе. Пан сядзіць у санях. Селянін павольна крочыць побач з конмі. Праз нейкі час пан змёрз і, прагнучы хутчэй дабрацца да цёплага жылля, кажа: „Сядай, мужык, на сані, хутчэй будзем ехаць. Бо, бачу, коням холадна". А селянін кажа: „Дзякую, пане. Я нават, калі ў поле гной вязу, і то на сані не сядаю".

ХАКЕЙ

ФУТБОЛ

— На працы сумаваць няма калі: толькі канчаецца адзін сезон, як пачынаецца другі.

НЕЗВЫЧАЙНАЯ СІТУАЦЫЯ

— Сама падумай: я напісаў 277 ананімак на сумленных людзей, дык хіба я маю права пасля гэтага на свеце жыць?..

МІКОЛКА

— Я пайду зараз у краму, — сказаў бацька Міколку, — а ты сядай за ўрокі.

Толькі бацька за парог, а Міколка знайшоў мяч і давай цаляць ім у ката.

І здарылася так, што мяч трапіў не ў ката, а ў шыбу. Зазвінела шкло. Засумаваў Міколка. Што ж яму бацька за шыбу скажа?!

Але вось бацька вярнуўся. Міколка пабег насустрач, развёў рукамі:

— А я шыбу незнарок разбіў. Хацеў трапіць у ката, а трапіў у акно......

— Вось бяда, — кажа бацька. — Ну, малайчына, што хоць сумленна прызнаўся. На табе за гэта цукерку.

Паласаваўшыся салодкім, Міколка падумаў: „Вось добра... Тады я заўтра дзве шыбы выб'ю".

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Усё падыходзіць, — мармыча палісмен, угледаючыся ў прахожага, — шрам на левай шчацэ, доўгі нос, карыя вочы, адтапыраныя вушы... Так, гэты тып зусім мог бы быць тым злачынцам, за злаўленне якога вызначана ўзнагарода, ды, на жаль, той ужо злоўлены.

ГАПКА

Гапка намагаецца навучыць сабаку служыць. Муж кажа:

— Так у цябе нічога не выйдзе, дарагая.

— Нічога, — адказвае Гапка, — спачатку ў мяне з табой таксама нічога не атрымлівалася.

КУРЁЗЫ

ПЕРАТВАРЫЦЕСЯ Ў КРАКАДЗІЛА...

Перад шматлікімі знахарамі Папуа — Новай Гвінеі стаіць дылема — ці часова ператварыцца ў кракадзіла або ў змяю, ці назаўсёды адмовіцца ад практыкі лячэння, якая прыносіла ім вялікі даход. Урад краіны, улічваючы, што колькасць знахароў, якія наносяць немалую шкоду хворым, катастрафічна павялічваецца, вырашыў навесці ў гэтай справе парадак.

Цяпер парламент Папуа — Новай Гвінеі разглядае законапраект аб тым, што праціваць лячэнне змогуць толькі тыя, хто на справе пацвердзіць свае звышнатуральныя здольнасці. Справа ў тым, што большасць самазваных „урачоў", як яны гавораць, валодаюць здольнасцю фантастычных ператварэнняў у розных звяроў. Цяпер яны павінны даказаць гэта або „падаць у адстаўку".

ЧАЛАВЕКАЛЮБСТВА

У Вашынгтоне існуе як быццам бы добрая традыцыя — тут кожны год праводзіцца „Дзень чалавекалюбства". Маўляў, збірайцеся, людзі, на плошчах, выказвайце свае цёплыя пачуцці адзін аднаму, вяселіцеся, радуйцеся, слухайце канцэрты — тут няма пакрыўджаных, усе роўныя ў гэтым вольным свеце...

Не так даўно адбыўся чарговы „Дзень чалавекалюбства". Пад адкрытым небам сабралася мноства людзей, каб паслухаць канцэрт. Гэты канцэрт прынёс многа клопату не толькі яго арганізатарам, але і паліцыі. Паступіла каля 500 заяў, у якіх слухачы канцэрта асуджалі знявагу, непрыстойную лаянку. Паўтары сотні меламанаў атрымалі цялесныя пашкоджанні.

Лічыць, што існуюць безвыхадныя становішчы, вельмі зручна. Не трэба шукаць выхаду.